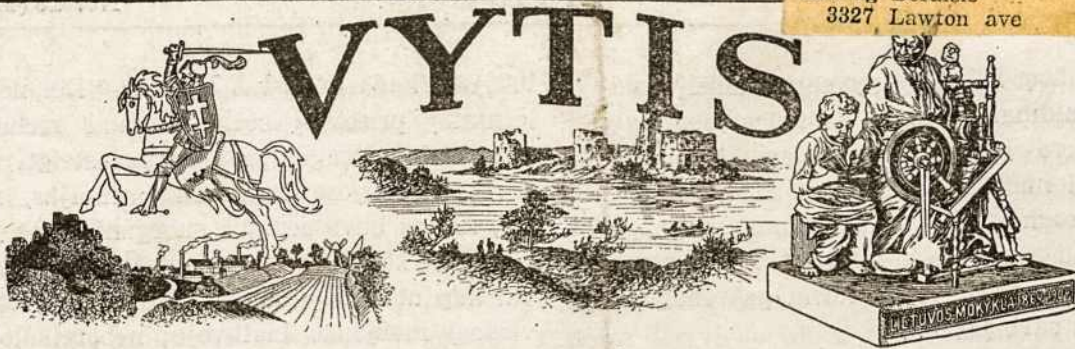

Rev. Ig. Berašis
3327 Lawton ave

Dvisavaitinis iliustruotas Jaunimo Laikraštis. Lietuvos Vyčių Organizacijos Organas

Tomas IV Gegužio-May 30 d., 1922 m. 442 No. 10 (123)

Entered as Second Class Matter Oct. 23, 1915 at the P. O. at Chicago, Ill., Under Act of March 3, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103.
Act of October 3, 1917, authorized on April 12, 1921.

"VYTIS" (The Knights)
Published Semi-Monthly by the LIETUVOS
VYČIAI (Knights of Lithuania).....
SUBSCRIPTION RATES:

Yearly \$3.50
6 Months 2.00
In Foreign Countries and Chicago Yearly 4.00
Advertising rates on application. All communications
must be addressed:

"VYTIS"
4736 So. Wood Street, Chicago, Ill.
Telephone Lafayette 6298

"VYTIS"

Jaunimo Dvisavaitinis Laikraštis
Leidžia Lietuvos Vyčiai.

PRENUMERATA:

Metams \$3.50
Pusmečiui 2.00
I Užurbėžį ir Chicago Metams 4.00
Pavienis Numeris 20c

"VYTIS"
4736 So. Wood Street, Chicago, Ill.
Telephone Lafayette 6298

Šlykščios Social-Liberalų Kovos Priemonės.

Į straipsnelį rašau, kaip rodos, social-liberalų arba, kaip jie save vadina tautininkais, paskutinėse visiško bankroto dienose, kuris pastaru laiku ryškiai pradėjo rodytis. Faktai, kuriuos žemiau išdėsiu parodys, kad tiesą kalbu.

Pasisakau, nesu Vytis ir nemanaū ginti Vyčių Organizacijos, nes jie patys gerai moka save apginti. Tačiau, sekant bedievių spaudą ir matant, kokių social-liberalai, priėję visiško bankroto slenkstį, griebiasi priemonių kovai, negaliu praėti tylomis. Vienas, kitas žodis iš šalies, tikiu, padrąsins Vyčius labiau cementuotis viduje ir didesniu pasirizimu leisti Organizacijos šaknis ten, kur dar jos nėra.

Lietuvos Vyčių Organizacija, pasistačius sau uždavinį suvienyti visą dorąją Amerikos lietuvių jaunimą bendram krikščioniškam katalikiškam darbui kiekviename žingsny sutinka priešų. Nežiūrint to, Vyčiai

vis-gi mūsų, katalikų, gyvenime didelį vaidmenį vaidina. Ir kam iš mūsų, senesnių, teko savo gyvenimo pavasarį Amerikoje praleisti nuolatinėje kovoje su Šliupo išpėrėtais socialistais ir laisvamaniais, pripažins, kad nūnai Vyčiai stovi fronte pirmose eilėse su priešais ir tai kovai pašvenčia geriausias savo jėgas.

Visų, turbūt, mūsų žemės valstybių įstatuose yra įrašyta, kad šalies kariuomenė, tai-gi krašto apsaugą, sudaro jaunimas, pabaigęs 21 metus. Savo amžiumi ir darbais Vyčiai Amerikoje yra mūsų kariuomenė, kovojanti už aukščiausius katalikų idealus, už Dievą ir Tėvynę. Jų kova aiškiai mato ma. Mato ją ir bedieviai, del to didžiausias savo kanuoles suka prieš Vyčius.

Bedieviai, kas jie nebūtų — social-liberalai, socialistai, bolševikai, ar kitokie — nors tūluose dalykuose ir pasirauja vieni kitiems plaukus, bet kovoje su krikščionimis katalikais laikosi vieno fronto.

Visais laikais bedieviai savo raštpalaisiais drėbė Vyčiams purvus, nūn pamatė, kad tie patys purvai krinta į jų pačių lagerį ir jų pačių akis apdrebina, griebėsi kitų kovai priemonių — nuogo melo, pjudymo Vyčių su kunigais.

Ligšiol manyta, kad socialistai yra didesni melo-šmeižto skleidėjai, bet pastaruoju laiku pasirodė, kad tame žemame ir begalo šlykštame darbe social-liberalai geriau išlaikę kvotimus, iš ko darosi aišku, kad jie priėjo visiško bankroto, susmukimo ir netekimo visuomenėje reikšmės.

Nesenai Brooklyn'o bedieviškosios "Vienybės" špaltose teko patėmyti sauja purvų Harrisono Vyčiams, kurie, anot "V.", sugadinę Šaulių prakalbas eina prieš kleboną del to, kad jis (klebonas) nekeikia tautininkų. Trys metai atgal, sako pletkininkė, buvo padarę *baisų suokalbį* (mano pabr.) prieš kleboną, bet laiku susekti ir patraukti teisman. Dabar Harrison'o Vyčiai kviečia nezalezninkų kalbėtojus, tuo būdu maišo lietuvių protus ir varo agitaciją prieš kleboną. Skleizdami tokias žinias social-liberalai begėdiškai meluoja neįrodydami koks buvo tas baisus suokalbis (ar nužudyti kleboną, kaip padarė socialistų lyderiai su a. a. kun: Že-

briu) ir kada buvo tas teismas. Del nezalezninkų prakalbų social-liberalai meluoja tam, kad pridengus savo darbus steigti lietuvių kolonijose tautiškas parapijas, nes tos, kurios buvo seniaus suorganizuotos jau baigia nykti. Nebereikalo tat ir jų atstovai taip uoliai agituoja už tautiškas (bedieviškas) mokyklas Lietuvoje; nebereikalo ir tautiški "kunigužiai" (paprasti valkatos) siuva po lietuvių naujokynus; ne kam kitam jie ir dolierius renka naujai įsteigtam izdui.

Nuogesnį melą apie Lietuvos Vyčių 16 kp. (Chicagoje) paskelbė "Tėvynė". Begėdis šmeižikas rašo, kad viename kuopos susirinkime (balandžio 9 d.) įvyko nesutikimų Vyčių su klebono asistentu ir pačiu klebonu. Išpylęs kibirą šmeižto melagis džiaugiasi, kad Vyčiai kratosi kunigų globos. Bet kadangi bal. 9 d. buvo sekmdienis, o sekmdieniais Vyčių 16 kp. susirinkimų (kaip praneša) nelaiko, savaime aišku, kokių biaurių priemonių social-liberalai griebiasi savo kovai su priešu.

Raminti save šitokiais melais juos verčia baimė, kad štai ryt poryt jie pasijus išstumti tautinio ir visuomeninio judėjimo užpakalin ir palikti gyvenimo pajuokai. Tos dienos jau nebetoli, ką matysime iš šio fakto.

Atvykus Chicagon socialistų atstovams, Natkevičiui ir Zygeliiui, rinkti aukų Liaudininkų partijai paremti ir bedieviškoms mokykloms Lietuvoje kurti, social-liberalai zadėjo sudėti nei mažiau, nei daugiau \$25,000.00. Bet kumet tuo pačiu laiku atvyko gerb. kun. Garmus ir sykiu su St. Seimo atstovu p. M. Bagdonu išdėjo visuomenei socialistų pragaištingus darbus Lietuvai, iškėlė labai negarbingą Natkevičiaus bėgimą Vokietijon vienos lietuvių bendrovės motorcikliu, kumet lenkai puolė lietuvius ir norėjo pasiekti Kauną, tai rezultatas buvo toks, kad surinktos Natkevičiaus ir Zygelio prakalbose aukos gražiai susibalansavo su išlaidomis. Vadinasi, bedieviškoms mokykloms nieko neliko. Tuo tarpu kun. Garmaus prakalbose savajai akcijai paremti katalikai Chicagoje sudėjo arti \$6,000.00. Po tokio skaudaus ir visai netikėto smūgio Chi-

cagos social-liberalai susmuko, kaip sukirmijęs grybas, o jų vadai iš apmaudos pradėjo kramtyti barzdas ir galvoti, ką čia padarius. Kerštas jiems padėjo — sustatė rezoliuciją, kuria šaukiasi Suv. Val. valdžios, kad ta deportuotų visus katalikų veikėjus. Tokį social-liberalų žygį tačiau pasmerkė ir pačios social-liberalų smunkančios partijos organas, gi social-demokratų ir bolševikų organai pavadino vaikų darbu.

Tame social-liberalų susmukime, keršte ir neapykantoje įžiurima dar vienas biaurus darbas. Po antrų prakalbų Bridgeporte, kurios buvo rengiamos, kad atrėmus socialistų Natkevičiaus ir Žygelio šmeižtus, liko sumuštas uoliausias tos kolonijos darbuotojas ir Vyčių 16 kp. narys Petras Gritėnas. Kad užpuolimas darytas ne apiplėšimo tikslu, liūdi ja tas, jog užpultajam plytgaliu perskelta galva ir perplėštas drabužis, gi kišenės, kuriose Gritėnas turėjo pinigų, ir kiti daiktai neliesti.

Tai-gi, akyvaizdoje tokių faktų, begėdiškų melų ir ėmimosi šlykščių priemonių kovai, Vyčiams, bendrai su dvasiškija, reikia pavirsti dar kietesne uola, kad social-liberališka dielė, priėjusi bankroto dienas, negalėtų iščiulpti nei jokių syvų savo gyvybei palaikyti.

Nerkitės, nerkitės, ponai social-liberalai, iš kailio. Mes žinome, ko jūs verti, paskendę šmeižte ir melagystėje.

Knizlaukietis.

DELEI GINČŲ TARP PIRMININKO IR RAŠTININKO.

Centro Valdybos posėdis, pasiremiant Raštininko pranešimu "Iš Centro Raštinės" tilpusiu Nr. 3 bei Pirmininko atsakymu "Vardan teisybės" Nr. 5, skaito savo pareigą paskelbti sekantį pareiškimą:

1) L. Vyčių Centro posėdis, nuodugnai apsvarstęs iškilusius ginčus tarp Pirmininko ir Raštininko, matydamas visą blėdį, kuri yra daroma Organizacijai, protestuoja prieš tolimesnį tų ginčų varymą Organizacijos organe.

2) Ir atsizvelgiant į tai, kad Pirm. šia-me posėdyje negalėjo dalyvauti ir kad mūsų ištarme dėl tų ginčų gali nei vieno nei kito nepatenkinti, visą dalyką pavedame būsiančiam Kongresui išrišti, išreikšdami pageidavimą kad juodu sutiktų savo tarpe tuos ginčus užbaigti ir neapsunkintų Kongreso dar vienu tikrai nepageidaujamu darbu viršaus.

3) Prie progos taipogi pareiškiamo, kad Organizacijos ir spaustuvės reikalai yra tvarkiai ir paryzdingai vedami, ir, kad Raštinės bei Administracijos daroma pastangų nuolatiniam jų pagerinimui.

*Kun. Ig. Albavičius, Centr. Dvas. Vadas.
Zop. Krasauskienė, Cent. Vice-Pirmin.
P. P. Varakulis, Centro Izdininkas,
Adelė Rubliauskaitė, Izdo Globėja,
Stasys Šimulis, Izdo Globėjas,
Pr.L.Savickas, Centro Sp.Sekc.Rašt. ir
Spaustuvės Direktorius,
Ig. Sakalas, "Vyčio" Redaktorius,
A. M. Linkus, Lit. Kom. Narys.*

Kuopų Domei.

Baigiantis Velykų laikui, visų kuopų yra pareiga, katalikiškos organizacijos įstatuose pažymėta, prisiųsti Centro Dvasios Vadui velykinės išpažinties bei Šv. Komunjijos paliudijimą. Todėl meldžiu kuopų valdybų, neatidėliojant tai padaryti, kad tuomi išvengus nemalonumų Kongrese, kame turėsiu paskelbti visas kuopas neišpildžiusias savo pareigos ir suspenduoti tų kuopų atsiųstus atstovus, pildant paskutinio Kongreso nutarimą. Konstitucijos pildymas ir drausmė — mūsų Organizacijos galybė.

*Kun. Ig. Albavičius,
Centro Dvasios Vadas.*

Atsišaukimas į Lietuviių Katalikų Visuomenę.

Lietuviai yra viena iš vėlesniųjų tautų, kuri priėmė Kristaus mokslą. Lietuviai likę krikščionimis trumpame laike pateko po lenkų globa. Lenkams globojant lietuvius, daugiau jiems rūpėjo lenkiškumas išplatinti tarp lietuvių ne kaip Kristaus mokslas. Del to, lietuviams katalikams iki šiai dienai stokoja dar daug įstaigų Kristaus mokslui platinti ir palaikyti. Rusas, šimtmetį atgal, užgrobes Lenkiją ir Lietuvą, paliuosavo lietuvius nuo lenkų globos, bet pats tuo tarpu norėjo lietuvius surusinti ir neleido steigti įstaigų, kurios plėstų ir platintų Kristaus mokslą. (Ruskiui tam darbe pagelbėdavo lenkai, nes jie vis rūpinosi ir troško lietuvius sulenkinti).

Pasibaigus naminiam karui Suvienytose Amerikos Valstijose, lietuviai iš savo tėvynės pradėjo emigruoti į Ameriką. Čia ir-gi lenkai norėjo lietuvius paimti savo globon. Daug kliūčių lietuviai turėjo iš lenkų pusės, pradedant savo parapijas. Tos kliūtys buvo pergalėtos. Šiandien lietuviai Amerikoje turi apie šimtą savo bažnyčių. Susitvėrus jau keletai lietuviškų parapijų Amerikoje, tuojau pasirodė reikalas steigti lietuviškas mokyklas tikėjimui ir tautybei palaikyti. Užvedus lietuviškas mokyklas čionai, Amerikoje, nebuvo kam tų mokyklų vesti. Liepos mėnesyje, 1893 metuose, susivažiavus visiems lietuviams kunigams pas a. a. kun. Al. Burbą, Plymouthe, buvo nutarta ten įsteigti Lietuviių Seserų Vienuolyną, kurios rūpintūsi paskui vedimu lietuviškų mokyklų. Būta daug kliūčių šiam darbui pradėti. Lenkės vienuolės, susižinojusios apie tai, pradėjo priiminėti lietuvaites į vienuolyną. Tos tai vienuolės 1895 metuose užėmė Chicagoje Šv. Jurgio mokyklą. Kad nebūti po lenkų įtekme, 1897 m. vėl Plymouthe pas kun. Burbą pavesta buvo a. a. kun. M. Kraučiuui atskirti lietuvaites seseris vienuoles nuo lenkių. Šis tai atskirimas ir traukėsi per 25 metus.

Penkioliką metų atgal lietuviai kuni-

gai, negalėdami to atskirimo padaryti, įsteigė Šv. Kazimiero Lietuvaičių Vienuolyną. Bet iki šiam laikui Šv. Kazimiero Vienuolyno Seserys nesuspėjo ir dar nespėja patenkinti lietuvių katalikų reikalavimų — užimti visas lietuvių mokyklas. Reikalaujama daugiau jėgų. Todelei, pradžioje šių 1922 m., kumet po įvairių mėginimų ir darbavimosi, galutinai nepasisekė atskirti lietuvaičių vienuolių nuo lenkių Nazariečių Šv. Šeimynos Vienuolių, liko *įsteigtas lietuvaičių vienuolynas*, sulig Šv. Pranciškaus regulos, arba, trumpai sakant, tapo *įsteigtas Šv. Pranciškaus Lietuvaičių Vienuolynas*, kurs laikinai (pakol motinišką namą pastatysime) randasi Šv. Pranciškaus Vienuolyne, Millvale, Pa. Įsteigiant Šv. Pranciškaus Lietuvaičių Vienuolyną, domė buvo atkreipta į tai: 1) kad išgelbėti lietuvaites seseris, esančias tarpe Nazariečių lenkių vienuolių iš lenkiško jungo ir prispaudimo ir kad dirbtų lietuvių visuomenei; 2) kad mergaitės, norinčios įstoti vienuolynan, turėtų pasirinkimui vienuolyną ir 3) kad tokiu būdu padidinus skaičių seserų lietuvaičių ir sudarius didesnes jėgas bedievybei iš ištautėjimui atremti.

Štai kas del naujo Šv. Pranciškaus Lietuvaičių Vienuolyno jau padaryta. Gauta lietuvaitės-seserims Nazarietėms leidimas persikelti į Šv. Pranciškaus Lietuvaičių Vienuolyną. Visos lietuvaitės-seserys Nazarietės, išpildžiusios Bažnyčios reikalavimus, gali be jokio vargo pereiti iš Nazariečių Šv. Šeimynos lenkių vienuolyno į Šv. Pranciškaus Lietuvaičių Vienuolyną. Dabar jau yra Šv. Pranciškaus Lietuvaičių Vienuolyne perėjusios nuo Nazariečių 9 su profesijomis seserys, 8 novicijatės ir 3 kandidatės. Po 12 mėnesių nuo šios dienos, Šv. Pranciškaus Lietuvaitės Vienuolės tampa pilnai nepri gulmingomis su atskiru savo motinišku namu, kuriam jau nupirkta žemė Pittsburgh'o vyskupijoje ir rengiama viską, kas tik galima, kad motinišką namą, nei kiek neatidė-

liojant statyti. Ši nauja lietuvių katalikų įstaiga Bažnytinės Valdžios yra jau užtvirtinta.

Dabar tik reikia, kad gerbiamoji lietuvių katalikų visuomenė parentų ir sušelpų šią įstaigą. Iki šiam laikui vienuolės Nazaretės vedė penkias mokyklas: 3 Chicagoje, 1 Pittsburgh'e ir 1 Detroit'e. Už vienu metų laiko tas vietas užims Šv. Pranciškaus lietuvaitės vienuolės ir su Dievo ir visuomenės pagalba, galės ir daugiau mokyklų Amerikoje ir Lietuvoje atidaryti.

Todel-gi, gerbiamoji lietuvių katalikų visuomenė, kaip kunigai, taip ir svietiškiei, atjausdami stoką ir reikalingumą lietuvių seserų mokytojų dabar, pribūkite su pinigaiska pagalba šitame taip prakilniame ir naudingame mūsų, kaipo katalikų ir lietuvių, darbe.

Su aukšta pagarba,

Dvasiškoji Šv. Pranciškaus Lietuvaičių Vienuolyno Valdžia:

Rt. Rev. H. C. Boyle, D. D.

Pittsburgh'o Vyskupas.

Very Rev. Mother Chrysostom Krill

O. S. F.

Vienuolių Perdėtinė, Millvale, Pa.

Kun. M. J. Kazėnas,

Laikinas Kapelionas.

Įsteigėjai Šv. Pranciškaus Lietuvaičių Vienuolyno ir finansinė valdyba:

Kun. A. Skrypka, Pirmininkas,
Chicago, Ill.

Kun. M. L. Krušas, Rašt. ir Izdin.
Chicago, Ill.

RĖMĖJAI IR PATARĖJAI:

Kun. A. Briška,
Chicago, Ill.

Kun. Ign. Albavičius,
Chicago, Ill.

Kun. J. J. Sutkaitis,
Pittsburgh, Pa.

Kun. S. J. Čepanėnis,
Homestead, Pa.

Kun. J. M. Vaišnora,
Pittsburgh, Pa.

Panelė Agota M. Sutkaičiūtė,
Pittsburgh, Pa.

Pp. Jonas G. Milius,
Pittsburgh, Pa.

Pp. Baltrus W. Vaišnora,
Pittsburgh, Pa.

Pp. Konst. Moceika,
Pittsburgh, Pa.

Aukas meldžiame siųsti tiesiog izdininkui:

REV. M. L. KRUŠAS,

3230 Auburn Ave., Chicago, Ill.

arba galima perduoti vienam iš narių rėmėjų-patarėjų, kurs pasiūs izdininkui.

Lietuvaitės-gi norinčios įstoti į Šv. Pranciškaus Lietuvaičių Vienuolyną, tegul atsišaukia pas:

REV. M. J. KAZĖNAS,

2112 Sarah St., Pittsburgh, Pa.

Iš Chicagos apylinkių gali kreiptis pas kun. M. L. Krušą, 3230 Auburn Ave., Chicago, Ill.

Meldžiame visų lietuviškų katalikiškų laikraščių artimiausiuose leidimuose šį atsišaukimą atspausdinti.

Žilvitis.

Vadas.

Štai trimito garsas kviečia,
Ne į šoki, ne į puotą,
Tik į kovą, į gaisruotą...
Skardus balsas kviečia, kviečia.

Mano žirgas, kaip erelis,
Nieks jam kelio nepastos.
Mano kardas — kieto plieno
Kraujo puotoj išrasos.

Ei! greičiau, bėglusis žirge,
Skirdams orą krūtine,
Nešk valdovą, nešk į kovą,
Nešk, skubėk tylia nakčia!

Šviesią naktį, mėnesienę,
Mano žirgas kaip striela.
Neria kalnais, plaukia kloniais,
Širdy niaukias ūkana.

Antai... matosi jau rūmai,
Žėri bonės gintarinės;
Žaidžia mėnuo spinduliais.
Tai vėl balsas iš krūtinės:

— Ei! pirmyn, skubėk, žirgeli,
Ten atrasiu skirtą dalį
Ir po kovai žūtbūtinei
Duosim atsilsio krūtinei.

Imsim rankon taurę vyno,
O ne kardą kieto plieno.
Vynas vilgys sausas lūpas,
Didis džiaugsmas sups krūtine,
Kada kova žūtbūtine

Mes laimėsime!
Bet... Užmirškime tartą žodį...
Dar neatliktas mūs žygis,
Dar nepaimta pilis.
Jos galingas, tvirtas sienas,
Dar mūs kraujas sutaškys!
Ir tyli, glūdi naktis,
Kraterų liepsnoms prašvis!
Sudrebės - nuožmusis priešas,
Jo galybė veikia kris!

Čia prijoko, susirinko
Daugel raitelių jaunų,
Jie nekantriai laukia vado,
Prie pilies sienų senų.
Štai sujudo: vadas, vadas!

Aukštai tvyska vėliava!
Ei! karžygiai metas, metas,
Pradėt kruvina kova!

Tris kartus šauliai iššovė,
Nuaidėj šuvių garsai!
Sunkios durys ne'tsidaro,
Pasislėpę jų sargai.

Reik pradėti didis darbas,
Reik išlaužt pilies duris;
Drąsiai šoka jaunas vadas
Auga dūmai ir ugnis!

Iš pilies šuviai traškėjo,
Krito raitelių pulkai,
Nuožmi kova prasidėjo,
Ilgai kovės milžinai.

Griūva tvirtos mūro sienos,
Dreba bokštai, supas bonės;
Liepsnos driekiasi liežuviais,
Teka kraujo karštos sriovės!

O visųpirma galingas,
Didis, didis jaunas vadas,
Jo lakus ir klusnus žirgas,
Kraujo sriovėse tik maudos!

Ilgai virė nuožmi kova,
Kas laimėtojai jos bus?
Ar mūs vadas — jo karžygiai,
Ar pilies priešas nuožmus?

Tvirtai laikėsi mūs priešas,
Ilgai tęsėsi kova,
Tik žvangėj kardai kraujuoti,
Juos girdėjo sutema.

Vadas metėsi į priešų
Jau bekrintančias eiles;
Pilies durys atsidarė,
Laukėm, kas vidun įves.

Tyli niūrios pilies sienos,
Tartum liūdi praeities,
O gal stebisi, kad plienas,
Toks galingas yr' išties.

Nesigirdi jokio aido,
Tylu, lig kurčia pilis.
Vien tamsoj šešėliai braido...
Plaka neramiai širdis...

Didis trenksmas... puola priešas

Iš pakampių supa mus!
 Nor išgelbėt savo pilį,
 Koks jis rūstus, koks baisus!
 Vėl į kraują pamirkysim,
 Jau atšipusius kardus;
 Valandėlę pakovosim,
 Ir jau mūsų bus viršus.
 Vadas pirmas puola priešą,
 Kur tvirčiausi jo rindai,
 Su juom draug kiti karžygiai,
 Bet... Jis alpsta, ar matai!

Pastaras smūgis priešui užduotas,
 Jį per amžius jisai minės,
 Mūsų karžygiai jau rengia puotas,
 Čia liesis vynos, taurės skambės.

Nesenai baigėm žudynių puotą
 Lydėtą kraujo, liepsnų, gaisrų,
 Dabar surengsim gyvybei duotą,
 Širdy augintą kilnių darbų.

Bet! ak nelaimė! sužeistas vadas,
 Gęsta gyvybė, baugi mintis...
 Žaizda krūtinėj, išbalęs veidas,
 Nubėgo kraujas, žuvo viltis.

Čia paskutines jėgas surinkęs,
 Sunkiai alsuodam's kelius žodžius
 Tarė: Klausykit, tik valandėlę,
 Nuo žaizdos kraujas mano nudžius.

Atlikau darbą... jau laukia kapas,
 Eisiu ten veikiai aš pasilsėt,
 Jums liko mano pramintas takas,
 Rodžiau, kaip šalį reikia mylėt...

Čia jis nutilo, veidas pabalo,
 Jau mirė vadas, bet jo darbai
 Nemirs per amžius, nors jis atšalo,
 Minės jo vardą likę vaikai.

Rytuos kūrėsi aušra,
 Apsireiškė... bus giedra,
 Tik krūtinę spindulys,
 Jau negretai prablaivins.
 Ar girdi sielos rauda...
 Rieda ašara karšta.
 Jau nekartą ji nakčia.
 Sriove plaukdama plačia

Plovė mūsų kietą dalį,
 Jos širdis užmiršt negali;
 O kad plaukė ji dažniau,
 Mums kentėt buvo lengviau.

Ir kiekvien's iškritęs lašas,
 Vis varvėjo nuolatai,
 Pasiliko mums ženklai
 Ir pripildė keršto taurę
 Mūs krūtinėj pagimdytą,
 Lašais kraujo įrašytą.
 Jos palengvino skausmus,
 Ir sužadino jausmus,
 Karštos meilės ir tėvynės
 Ir užsidedė krūtinės
 Ir išmokom mes kentėt,
 Ir karštai, karštai mylėt
 Savo kalbą, savo šalį,
 Tas palengvino mūs dalį.

Varpų garsai liūdnei skambėjo,
 Tolyn juos nešė sriovės vėjo.
 Jie augo, pynės kur giružė
 Liūdnei šlamėjo... kur bakūžė
 Stovėjo ties pakrante Nėrio.
 Prie kranto motina sėdėjo,
 Ant rankų supo ji sūnelį
 Ir apverkė čia savo dalį.
 Žiūrėdama toli į rytus,
 Gaisrų pašvaistėms nudažytus,
 Kur vyrą savo palydėjo,
 Akių per naktį nesudėjo.
 Širdis jai plakė nerami,
 Štai mato Nėrio vilnimi,
 Sriovė raudona kraujas teka,
 Ir apie baisų mūsų šneka.

— Žiūrėk, sūneli, — tarė ji, —
 Kaip kraujas teka vilnimi;
 Žiaurioj kovoj kaip miršta žmonės,
 Mokinkis keršto, mesk svajones.
 Tos kraujo vilnys už tėvynę,
 Lai tavo uždega krūtinę.

Kaip tavo tėvas taip ir tu,
 Kovodamas tiesos kardu
 Mylėk tėvynę — jos žmones,
 Maldauk Aukščiausio jiems malonės.
 Dabar suklaupę pasimelskim
 Už tėvo vėlę Visogalį,
 Kad Jis palaimintų mūs šalį,
 Malda sustiprins mūsų dalį.

Mok. B. Paukštys.

Mūsų Literatūros Žiedai.

PRADEJUS kurti nepriklausomą savo valstybę, mūsų okupantai, vokiečiai, skelbė visam pasauliui, kad nesa žmonių, kurie sugebėtų tvarkyti valstybę; lietuviai neturi sukūrę savo literatūros ir t. p. Ir dėl to, Lietuva turi pasilikti Vokietijos dalimi. Mūsų "broliai" lenkai šiandien tą pačią giesmę gieda. Todel Lietuva turi susijungti ankštais ryšiais su Lenkija. Bet visos tos giesmės perniek. Lietuva įžengė į penktus savo nepriklausomybės gyvenimo metus. Ir žmonių turim tvarkyti savo valstybę. Ir Universitetą jau įsikūrėmė. Atsimenant, kad nesenai pradėjome gyventi nepriklausomu gyvenimu ir, kad rusai ligą laiką draudė spausdintą žodį, pamatysime, kad vis dėl to turime sukūrę gražią, didelę savąją literatūrą. Ir stebėsime lietuvių darbštumu, dvasios kilnumu.

Pazīnti savoji literatūra, yra be galo svarbu, o ypatingai čia augusiam jaunimui. Nes besikaitydamas jis gyvena tais vaizdais, kurie randasi savo tautoje ir galų gale pamilsta ją. Užsiimdamas literatūra nepraleisi neišnaudoto laiko veltui, įgysi dvasinės ir materialės naudos.

Aš-gi pasistengsiu, kiek galėdamas, supažindinti Vyčius (es) su žymesniais mūsų literatais ir jų meno kūriniais.

Vidūnas. Be galo yra daug prirašęs knygų. Vidūnas yra "sau žmogus", turįs atskirą pasaulėžvalgą. Jis teosofas. Ypatingai mena kūrinuose atsispindi jo dvasia. Be mokslinių raštų, yra pasižymėjęs dramoje. Jo veikalai yra daugelio skaitomi, bet mažos dalelės suprantami. Žymiausias jo veikalas, kaip ir pats pažymi, tai "Amžinoji Ugnis". Tai didžiulis veikalas 328 puslapių, amžinai šildys lietuvių širdį. "Prabočių šešėliai", "Jūrių varpai", Žvaigždžių takai", "Vergai ir Dykiai" ir daug kitų veikalų veikalėlių yra parašęs. Savo veikaluose ragina mylėti tėvynę, dorą, būt sau žmogum.

Vaižgantas-kun. J. Tumas. Yra para-

šęs daug knygų. Keletą knygelių yra parašęs vaikams. Kiti raštai liečia įvairius gyvenimo klausimus. Bet karo metu prazydo visoj gražumoj "Karo vaizdais", Lietuvos "žodžiu", jau parodė didelio sugebėjimo valdyti plunksną ir gražiu stiliumi reikšti savo mintis. Bet paskutiniu laiku visą savo darbuotę ir visą lietuvių literatūrą apvainikavo didžiuliu didelės vertės veikalu "Pragiedruliais". Viso išėjo trys tomai apie 825 puslapius. "Pragiedrulių" knygų bus dar daugiau. Vaižgantas yra visų literatūros mėgėjų mylimas žmogus.

Maironis-kun. J. Mačiulis senai pažįstamas mūsų jaunimui savo "Pavasario Balsais" ir kitomis poemomis. Jo eilių daug deklemuojama per vakarėlius ir pramogas.

A. Jakštas-kun. pral. Dambrauskas ir yra parašęs daug meno dalykėlių. "Rudens Aidai", "Dainų skrynelė" ir kiti jo dalykėliai yra mielai skaitomi.

V. Krėvė-Mickevičius. Tai žymi pajėga mūsų literatūros. Jo veikalais mes galime pasididžiuoti ir prieš svetimtaučius. Pasirinktieji gražūs vaizdeliai papuošti gražia kalba, žavėte žavi kiekvieną skaitytoją. Jo straipsniai yra išmėtyti atskiruose literatūros žurnaluose. Yra išleista ir atskirų kūrinių. Kaip tai: "Dainavos šalis", "Šarūnas" ir kiti. "Šarūnas" yra gražiausiu įdėliu mūsų literatūroje. Jo veikalus renka ir leidžia atskirais tomiais "Švyturio" bendrovė Kaune. Delei Krėvės raštų gražumo, aiškumo tampa kas kartą populiariškesniu.

Turime ir iš moteriškųjų gabių meno pajėgų. Tai *Lazdynų Pelėda, Šatrijos Ragana* — *Marija Pečkauskaitė*, na, ir Žemaitė daug patarnavusi literatūrai ir savo gabią plunksną vartojusi socialistų idealams nušviesti. Lazdynų Pelėdos "Klaida" yra iš svarbiausiųjų jos kūrinių. Dar ir dabar neliovė rašiusi. Jos veikalai leidžiami atskiro mis knygomis.

Pečkauskaitė ir yra davusi literatūrai

KUN J. ČIŽAUSKAS

Išventintas į kunigus liepos 3 d., 1921 m., Šv. Jurgio par. bažnyčioje Detroit, Mich. ir ten pat paskirtas pagelbininku buv. klebonui, kun. F. Kemėšiui. Išvažiavus kun. F. Kemėšiui Washingtonan į Katalikų Universitetą, kun. J. Čižauskas paskirtas klebonu, kurio pareigas ir nūn eina. Kun. J.

Čižauskas yra vienintėlis Amerikoje lietuvis kunigas, kuris sykiu yra ir kompozitorius ir artistas-dainininkas, turintis gražų tenoro balsą. Jubilėjiniam Vyčių Seimui jis rengia koncertą, kuriam pats važaus. Kun. J. Čižauskas yra didelis Vyčių prietelius ir rėmėjas.

grazių dalykėlių. Ji darbuojasi daug ir pedagoginiai literatūrai.

M. Gustaitis, *Liūdas Gira*, M. Vaitkus daug suteikė poezijos mylėtojams maisto, išleisdami keletą naujų kūrinių. Paskutiniu laiku visus prašoko, tai *Putinas*, kitų noezijos karaliaus vainiku apvainikuotas. Jo "Valdovo Sūnus", drama, "Kunigaikš-

tis Žvainys", poema, "Raudonos rozės" ir kitos jo eilės tai yra didelės vertės kūriniai. Net patys žymieji kritikai, kaip E. Ra dzikauskas gražiai atsiliepė apie jį. Reik tikėtis, kad jaunas poeta dar ne vieną dailės mylėtoją pradžiugins savo naujais meno kūriniais. Ligi šiol yra išėję du tomu jo raštų.

Žalia Rūta—kun. Adolfas Sabaliauskas.
Yra davęs tris kūrinys. “Kada rozės žydi”, “Pančiai” ir “Laumės”. Visi trys baltom-jom eilėm rašyti. Visi gražūs pasižiūrėti, dar maloniau paskaityti, o ypatingai “Kada rozės žydi”. Du pirmutiniu, rodos, bus iš-pirktu...

Petras Vaičiūnas kol-kas tedavė “Milda” ir “Mano taurė”. “Milda” gražus veikalėlis, artimas Žalios Rūtos “Kada rozės žydi”.

Dar yra daug gabių žmonių, kaip tai: *Binkis, Faustas Kirša, Balys Sruoga, Papa-*

ronis, Sof. Čiurlionienė, Puida su Puidiene ir kiti. Bet Binkis, Kirša ir Sruoga yra tolymesni liaudžiai. Jų veikalai liaudies maža skaitomi. Liaudis nemėgsta ekspresionistų.

Tai-gi, turime žmonių dideliais literatiniiais gabumais ir jų sukurtą gražią literatūrą.

Pažymėjau tik žymiausius. Jų yra daug. Čia pažymėtieji yra daugiausia katalikai.

Pamilkime daugiau savo literatūrą, skaitykime ją, grožėkimės.

A. Tamoliūnas.

Numirėlius Deginti ar Laidoti.

(Pabaiga).

Žydai ir pirmieji krikščionys gerai žinojo stabmeldžių numirėlių deginimo papročius. Bet-gi visai nepaisė tos žinybos, nesutinkančios su Dievo valia. Krikščionys kitaip žiūrėjo į kūno reikšmę, negu stabmeldžiai, “kurie jokios vilties neturi” ir del kurių su mirtim viskas užsibaigia.

Tautos papročiai tikrai mainosi, bet mainosi pažiūrų ir laikų tikėjimo pagrindais.

Graikai ir Romėnai atsimetė nuo papročio deginti lavonus, nes įtikėjo į Kristų. Nūn-gi panašiai daro naujai atsivertusieji gyventojai Azijos, Aprikos, Australijos. Kaip krikščionys, trokšta krikščionišku būdu laidoti savo numirėlius žemėje. Gi tuč-tuoju norėtų numirėlius vėl deginti tie, kurie prarado Kristaus tikėjimą.

Kad ir po mirties mus suądegintų, tai mūsų pelenai juk susirastų teismo dienoje ir kūnai prisikels. Daug kentėtojų žuvo ugnų už tikėjimą. Gi Morkaus Aurelio, Romos ciesaoriaus, laikuose, jau rašė Minucius Feliksas, didis Kristaus mokslo apgynėjas: “Nesame taip neprotingi, idant tikėti, kad sykiu su kūnu ir su siela sudegtų. Bet kaip krikščionys pasiliksime prie numirėlių laidojimo”.

Numirėlių deginimas pats savy nėra kliūtis išganymui. Del to ir nesiranda Šv. Rašte aiškaus uždraudimo. Bet-gi Šv. Raštas nėra tai paragrafų sąrašas, kaip bausmės teisių knygoje. Šv. Rašte ir-gi nesiranda aiškiai uždraustos vergijos, žiauraus gyvulių kankinimo nei kitų stabmeldžių papročių. Ar-gi vėl tą viską išnaujo įvykinti? Tatai ir sutinkame su Šv. Rašto mintimi, jeigu numirėlius laidojame žemėje.

Ir kur tik krikščionybė žengė, visur inešė laidojimo teisę. Bažnyčios kova prieš stabmeldybę buvo tuo pačiu sykiu kova ir prieš numirėlių deginimą. *Mintis deginti numirėlius neišplaukė iš tikinčiųjų krikščionių, bet iš niekingų. Kristaus Bažnyčios priešų.* Krikščionys, kurie sutinka su krematoriais, nekartą gal visai nežinančiai laikosi to viso po įtekme netikinčiųjų ir nudienių stabmeldžių; arba vadinasi krikščionimis tik iš vardo, gi ištikrųjų esti visai susivieniję su laisvamaniais bei laisvamanančiais.

Numirėlių deginimo šalininkų susivaiavime 1894 m. iš kalbėtojų vienas pareiškė: *žmonėms reikia būtina išaiškinti, jog tikėjimas į anapus karsto gyvenimą yra kvailybė. Veikiau tą žmonės priims už tiesą, lengviau įtikės į numirėlių deginimo rei-*

kalingumą. Tame pareiškime gan aiškiai perstatoma krematorių programa. Tai-gi, iš to suprantama, delko krematoriai taip smarkauja prie numirėlių deginimo. Jie mintija, kad vieną žingsnį daugiau pasiirs prie panaikinimo Bažnyčios ir krikščionių papročių. Gi deginti numirėlius kito tikslo jie nemato. Visi kiti užsispyrimai negali išsilaikyti prieš sveikų protą, nes numirėlių deginimas visai nėra kultūros pažanga. Priešingai, tai kultūros artinimasis prie stabmeldžių papročių.

Numirėlių deginimo minties propaganda užsiėmė žmonės, kurie prarado prisikėlimo viltį, del kurių su mirtim viskas baigiasi.

Masonai 1869 m. įtraukė į savo programą deginti numirėlius.

Pius IX sušaukė Vatikano susirinkimą į Romą. Tuo tarpu masonai susivažiavo Neapoly. Jų buvo 700 delegatų iš įvairių pasaulio dalių. Tai buvo aiški demonstracija prieš Popiežių. Savo neapykantoje jie taip piktžodžiavo prieš Bažnyčią ir Kristaus mokslą, kad pagalios policija turėjo juos išvaikyti.

Pirm išsiskirsiant Neapoly, prisisiekiino prie sekančios rezolucijos: "Visomis priemonėmis, neišskiriant revoliucijos, reikia darbuotis, kad skubiau nugalėti katalikybę". Kaip pasekmingą priemonę tikslui atsiekti patiekta naikinti katalikišką numirėlių laidojimą. Nuo to laiko masonai pradėjo tvirti krematorių sąjungas ir draugijas savo idėjoms sustiprinti.

Priešingas Bažnyčiai idėjas platino masonai prisidengę reikalui deginti numirėlius iš sveikatingumo priežasties. Kapinės nuodija vandenį ir orą. Daug geraširdžių katalikų įtikėjo pasakai, o krematoriai dauginosi. Kad užbėgti pavojui, bauginančiam panaikinti krikščioniškojo laidojimo papročį, Pop. Leonas XIII. 1886 m. priėmė uždraudimą deginti numirėlius. To mums katalikams užtenka. Tai-gi: *nevalia mums deginti savųjų bei kitų lavonus.*

* * *

Ačiu Dievui, kad lietuvių tarpe tas paprotis nėra įsigalėjęs.

Žagaras.

ŽIEDAI.

—o—

Žiedai pasipylė
Po plačius laukus,
Vainiku išpynė
Upelio krantus.
Taip gera, jauku,
Rods nėra vargų
Pasaulis rod's laimėje maudos.
Žiedų karalystė
Apėmus laukus
Plačiai išsivystė
Visur po lankas.
Su sauja žiedų
Linksmuoju veidu
Atein va jaunoji mergelė.
Lig kad susigėdus,
Nuleidus akis,
Ji žiūri į žiedus,
Ką jis pasakys?
Ką jauč' jo širdis
Ką jai pasakys
Priėjus su žiedais meilužei?
Iš tolo sutiktas
Jo rūstus žvilgsnys,
Jai šildį sugėlė
Skaudus sopulys.
Sukilo jausmai,
Pajuto žiedai,
Kad jis jau jos neb'myli.
Jos veidas pabalo,
It rozė balta,
Jis meilėj atšalo,
Kuo-gi ji kalta?
Suskinti žiedai,
Sudėti gražiai
Jos saujoj vysti pradėjo.

1921.

Bujelis.

Raudonojo Kryželio Tarnaitė.

(Pabaiga).

Laikas bėgo lig upėje vanduo. Leitenantas Teisys vis labiau gijo ir galėjo jau pa-vaikštinėti po palatą. Praslinkus kiek laiko jis buvo pervestas kiton palaton, ir, nors išėjęs iš sesutės globos, tačiau jau šiokstoks dvasios ryšys buvo užmegstas. Tankiai jis užeidavo pasiplepėti pas sesutę į jos butą. Kasdien vis sesutę rišo prie jo. Bet kas iš to. Jis, lig tyčia, neleisdavo jai išsirtarti tame, kas jau jos širdyje pavirto nepakenčiamu sopuliu, nors ji vis daugiau įsitikindavo, jog jis tik vienas tegali ją pilnumoje suprasti. Kalbėdavo juodu ir apie kilnias sferas, idėjas, daug juo išreikštų minčių sutikdavo ir su jos įsitikinimais, bet visgi tai nebūdavo jai lieptu prisiartinimui prie savo troškimo išsipildymo. Pradėjo net jį įtarinėti, jog jis kalbos apie tai tyčia vengia. Smagu būdavo, jog jis pilnas jaunybės energijos užkrėsdavo ypatingu gyvumu ir ją, bet tik tiek. Rodos jų kalba kartais artindavos pakraipoje prie geistino, jausdavos lig ją atjaučiantis atbalsys ko tai tolumo ir artimo malonaus, bet visgi jis pusiaukelyje nutrūkdavo. O jos širdis statė kas dien vis griežtesnius reikalavimus.

Tiesys išsirašė iš ligoninės. Išvažiuojant užėjo pas ją. Ji visumet drąsi, energinga, prieš jį, lig mažutė. Bet šiandien ji išdrys užklausti jo *to*. Juk iš jo matosi, kad jis ją labai gerai supranta, bet kodėl nieko nedaro? Jis vyras. Vienu rankcs mostelėjimu atlieka tai, kai ji daug su savim kovotų, kol galėtų tai padaryti. O čia... Atsiveikinant jis tik širdingai tarė: „*Ačiu, už visą tą rūpesnį*“ ir... lig išsigando tų savo tartų žodžių.

— Tiktai vieną ačiu, — lig nenoromis išsiveržė iš jos krūtinės.

Jis staiga suspaudė jos ranką taip, kaip niekumet nespausdavo ir pažiūrėjo į ją taip meiliai, jog net visa sudrebėjo, kaž-kaip mostelėjo galva visai neraminančiai ir tarė visai kitoniškai:

— Kur ten vieną ačiu. Ir miliona neužtenka atidėkavoti. Te Tamstai likimas gaušiai užmoka.

Palinkėjo punda kloties ir visa. Išvažiavo.

Norėjosi jį vyties, šaukti, bet jis jau buvo toli.

Šimtai klausimų lindo galvon. Kas? Kodel? Kuom tai išaiškinti? Kas pasidarė?

Jo nebėra. O jo vietoje? Nieko...

Laike savo darbuotės ją pirmą sykį apėmė apatija. Lindo mintys galvon. Del ko dabar man gyventi? Ir savęs tikinimas, jog del Tėvynės, pasirodė jai dabar tokiu šaltu, šablonišku, sausu ir formališku.

Jo nėra. O kodel jis nepasakė?..

Ir klaidžiojo ji po beribes minčių, spėjimų, nerasdama išeities...

— x —

Kartkartėmis jos globon atvykdavo iš jo pulko ir net jo kuopos kareiviai. Neiškęsdavo nepaklausinėjus, kaip jis gyvena, kokio būdo. Ir jai malonu būdavo girdėti, kaip gerai atsiliepdavo apie jį kareiviai. Kai-kada ji to paties kelis sykius paklausinėdavo.

O kareiviai ne žiopliai. Matydami, jog jų geroji sesutė mėgsta klausytis pasakojimų apie jų vadą, ir norėdami jai įtikti, žinoma, savo karininku girdavosi pasididžiuodami, pripasakodami jai tokių nebūtų daiktų, jog jei Tiesys būtų tai girdėjęs, būtų nesykį paraudonavęs. O ji net kartais Cherk-Holmso pobūdžio pasakojimams tikėjo ir rodės jis jos akyse karžygiu.

Vieną vakarą ji skubėjo vieno ligonio reikalais Laisvės Alėja ir susitiko jį...

Jis buvo ne vienas. Šale jo buvo *kita*. Juodu taip meiliai kalbėjosi. Ir matė, kaip jo meilus žvilgsnis, toks žvilgsnis, kurio ji troško matyti skirtu sau, kurio vieno užtekėtų jai, kad užgesinti jos viduje tą skausmo sukūrį, tas žvilgsnis glostė ne ją, bet kitą. O šita visai matėsi nemoka to įkainuoti.

Ji pajuto savę nuskriausta. Ir dar didesnis klaustukas išaugo prieš jos akis...

Paspruko nuo jų skubiai ir parbėgo namon. Ir akimis nenorėjo susitikti su juom. Jis jos net nepastebėjo, nes labai buvo užimtas savo drauge.

Kankinosi viena...

Neiškentė, parašė jam laišką. Daug prirašė, klaidinosi, o kas pas ją ant širdies — maža teparašė. Bet jis turi ją suprasti.

Kumet ji įmetė laišką dėžutėn, pagailo jai rašyto laiško. Norėjo atgal atsiimti, bet dėžutė kietaširdė, laišką prarijo ir atgal nebeatidavė.

Kaip jis jai atsakys? Ir kas jos laukia?

Mintys, mintys, kaip bičių spiečius vienos kitas gainiojo. Tuštuma ir skaudi įžeidimo tuštuma. Kad ji greičiau pasibaigtų. Nejaugi ją dar didesnė tuštuma laukia. Gal ji apsigavo, ne jis ten buvo? Ne, jis jis, ji pažintų jį kuotamsiausioje naktyje visur ir visados. Bet gal tai... apsigavimas? Bet... Kas-žin...

— x —

Palatoje jai atnešė laiškėlį. Pažiūrėjo. Tai jo laiškutis. Atsitolino prie lango ir nerimastaudama, drebančiais pirštukais jį atplėšė.

Perskaitė.

Ir nusviro jos galva ant krūtinės...

Kam jis taip pasakė? Kam taip rašyti? Jis atviras, viską pasakė, bet nelinksmina tai ją.

Didžiausias "kodel" išaugo prieš jos akis didėdamas ir tarytum peiliais ją baidamas.

Kodel jis jos negali pamylėti, kodel ji jo prie savęs netraukia, nesijaučia be jos vienas.

Ir blikstelėjo jos galvoje, lig žaibas, mintis: "aš jam, kaip moteriškė, neįdomi".

"Įdomi moteriškė", tai žodis, prieš kurį dreba viso pasaulio moters. Kokių pastangų pasaulyje moters nededa, kokių priemonių nesigriebia, kad užsitarnauti sau tą pavadinimą. Tam tarnauja valstybių prekyba ir pramonė, jos manufaktūros, kosmetikos ir parfumerijos išdirbiniai ir tt. O ji????

Ji atsidavus nuo mokinės suolo idėjos darbuotei neturėjo laiko ir nenorėjo dėl to

laužyti galvos. Ir didelių pastangų nedėjo užsipelnymui sau to žodžio. Ji gyveno vien šviesiom svajonėm ir šventai tikėjo, jog ne visi plaštakes laukuose gaudo, ir ne visi akli, godžiai vydamiesi paskui blizgučius...

Skriauda, neužsipelnyta skriauda, perpildė jos širdį. Ji nebeišlaikė ir sukniubo ant lango...

— Se-e-esut, ko verki, — tarė prisilinkęs ligonis. — Sesut, ar mirė kas? Tėvelis, mamytė, ne? Sesut, neverk, viskas bus gerai...

Ji atsisuko, be minties pažiūrėjo į ligonį, kurs nors pats sunkiai serga, bet dar ją ramina. Nesąmoningai paėmė jo ranką ir paspaudė.

— A-a-ai, a-a-a-i.. — sudejavo kitame kambario šone. Pripratus šokti prie kiekvieno ligonio sudejavimo, sesutė prasiblaivė. Blikstelėjo jos galvoje:

— O mano siekiai, užduotis, ar turi nuo to nukentėti?

— Ne, ne, — tarė ji sau ir pasiskubino prie ligonio.

— Bus ir mano kieme kada nors šventė. Atsiras, kas ir mane įkainuos. Viskas bus gerai — kaip sako šis kareivis. Ji paslėpė savo skausmus viduje savęs ir nors dirbtinai, bet vis-gi žibėjo šypsena ligų suspaustiems ligoniams, duodama jiems vilties greitai išgyti.

Ir ji paskandino savo širdies skausmą savo pareigose...

Vyskupas Valančius Svečiuose pas Kurpių.

(Atsiminimas iš praeities).

KRŪVA jau metų praslinko — suviršum trisdešimts, — kaip gyvendamas dar Lietuvoj, Kaune, dirbau Tilmanso fabrike. Tame pačiame skyriuje dirbo vienas vokieitis, vardu Fricas Majeras. Jis nors ir nebuvo, kaip tada pas mus vadindavo *Mukeras*, kurie negeria svaigalų, nei nerūko tabako, jis, teisybė, svaigalų negėrė, bet rūkyt tabaką su saiku rūkė. Tas mane stebino ir kartą, pasitaikius gerai progai, paklausiau jo, delko negeria. Jis nusijuokęs atsakė: — E, visakame tu žingeidus. Kadangi tai neperilgoka istorija, jei nori, aš tau ją papasakosiu. Aš mielu noru sutikau išklaudyti.

— Gimiau Vokietijoje, — pradėjo Fricas, — ir augau joje iki septynių metų. Tėvui prasigėrus, mums pasidarė ten ankšta. Apleidę Vokietiją, atvažiavom į Kauną. Bet ir čia ne ką radom. Apsistojom anapus Nerio (Vilijos) Viljampolės Slabadoj ir nusisamdėm gričią, teisingiau sakant urvą, arba kitaip ydinamą *zemlianką*. Kad apsigynus nuo bado, motina žydų daržus ravėjo, vandenį šabase nešiojo, kugelį į stalą padavinėjo ir tt. Gi tėvas, kaipo kurpius, žydams batus lopė, tačiau ką uždirbdavo, visa karčiamoj ir pradirbdavo. O aš-gi pakraščiaais žydų ožkas ganiau.

Kartą beganant pamačiau vaikstant juodais ilgai rūbais pasirėdžiusį vyrą su knyga rankoje. Priėjęs prie manęs jis įkišo kišenėn ranką ir išėmė saldainių. Kišant jam savo ranką kišenėn pamačiau, kad po viršutiniu rūbu turėjo kitą rūbą, tamsiai raudoną. Bet ką tas viskas reiškė ir kas per vienas buvo tas žmogus, aš nežinojau, ir nerūpėjo žinoti—visą mano dėmę pavergė saldainiai. Čiulpiant man saldainius, jis prakalbėjo, bet aš nesupratau, nes tada dar nemokėjau nei lietuviškai, nei lenkiškai, nei rusiškai. Matydamas kad aš nesuprantu, jis, rodos, tada prabilo kita kalba, bet ir vėl nesupratau. Po to jis prabilo dar kita kalba, tačiau aš vis stovėjau išsiziojęs. Ant galo prabilo: “Šprachtu daič?” (kalbi vo-

kiškai?!) — Ja! ja! (taip! taip!) — tuojaus atsakiau. Pamatęs kad esu, kaip lietuviai juokauja, prūselis, labai mandagiai, tėvišku balsu pradėjo vokiškai manęs klausinėti, kas aš toks, kur mano tėvai ir tam panašiai. Žinia, vaikai nemeluoja tiems, kurie su jais gražiai apsieina. Tai ir aš jam viską išpasakojau. Davęs man dar saldainių, liepė nuvesti jį į mūsų lindyne. Kitas piemeniukas, už saują saldainių, apsiėmė tuotaru paganyti mano ožkas.

Pradaręs durys, jis tarė: — “*Gelobt Zei Jezus Kristus!*” (Tegul bus pagarbin-tas Jėzus Kristus). Dirbdamas prie savo varstoto tėvas vokiškai jam atsakė “Ant amžių amžinųjų...” Sakydamas “Amen” tėvas pasuko galvą į duris ir, o stebūklas! žodis “Amen” jam gerklėj paskendo... Išbalo, bet tuojau susigriebė, metė batą ir sušuko: “*Excelencija!*” gi drebančiomis rankomis pradėjo atraišinėti savo žiurstą. Bet mūsų svečias, kuris, kaip supratau iš tėvo pasielgimo, buvo nepaprastas žmogus, ir matydamas, kaip tėvas pabalęs nepabaigė paskutinio žodžio, šypsodamas atsakė Amen, ištiesė tėvui savo dešinę, neduodamas net numesti žiursto ir, priėjęs prie varstoto, atsisėdo ant žemos kaladėlės, liepdamas tęsti savo darbą. Atsisėdęs su tėvu, kaip lygus su lygum, pradėjo draugiškai kalbėti. Bešnekučiuojant mano tėvas įsidrąsino ir nužemintu balsu tarė:

— Ar, Excelencija, nemalonėtų padaryti mums tą malonę — su mumis, kaipo svečias, užkasti?

— Kodel ne! — atsakė svečias. Nudziugęs tėvas žvilgkterėjo į motiną ir tarė: — Pas Leibą... Bet čia mūsų svečias stvėrė tėvui už rankos ir sušuko: — Brolau! nuodais nori mane vaišinti? Ta smarve, degtine? Anaip tol nediršk to daryti! Štai, liepk paduoti čia duonos ir po puodelį vandens. Bus sveika ir gerai užkasime. Tėvas susigėdijo ir nuleido žemyn akis. Motina-gi atpenč — pradžiugus, šoko prie savo taip vadinamo svirnelio, ir radus jame gabalėlį lašinių ir

du kiaušiniu, kaip matai iškepę kiaušinie-
nę, pritaisė po puodelį kavos, nors ir iš
ąžuolų gilių, ir, sulig svečio noro, viską pa-
statė ant kurpiaus varstoto. Svečias ir mes
trys visą tą skaniai suvalgėm. Gi po už-
kandžio, pakalbėjęs dar apie pusvalandį su
tėvais mūs gerbiamas svečias pasikėlė eiti.
Visi šokom atsisveikinti: aš ir motina pa-
bučiavom į ranką. Tėvas ir-gi tą patį norė-
jo padaryti, bet jam nesidavė. Draugiškai
paspaudęs tėvui ranką, ištraukė iš kišenės
dešimtrublinę ir duodamas ją tarė: — Mel-
džiu, priimk, brolau, tą mažą dovanėlę. Ma-
ne pavaišinate, del to, aš taip-gi negaliu jū-
sų užmiršti. Išsyk tėvo akys džiaugsmu su-
žibėjo ir, aš manau, jis taip pamanė: — Tai
išgersiu šnapsiuko. Bet staiga jo veidas
persimainė, surimtėjo ir tarė: — Dovanoki-
te man, Excelencija! Negaliu to priimti.
Mat, jei priimsiu, tai negalėsiu didžiutis
tuomi, kad turėjau pas save svečiuose garsų
Žemaičių vyskupą, Motiejų Valančių. Nusi-
juokęs vyskupas atsisuko prie motinos, bet
ir ji, matyt, bijodama tėvo, atsisakė priimti.
Tada vyskupas, kišdamas atgal į kišenę de-
šimtinę, tarė: — Matau, kad nors esi neturtin-
gas, bet išdidus (unaravas) žmogus. Todėl
prašau, kad ir mane, savo svečią, nepanie-
kintum. Štai, aš suteiksiu jums dovana,
kuri jūsų nepažemins, neišplėš tos teisės di-
džiutis tuomi, kad vyskupas buvo pas jus
svečiuos, vienok iš savo pusės jūs turite
duoti man garbės žodį, kad tą mano dova-
ną nepaniekint. Tėvas, pakėlęs aukštyn
dešinę, tarė: — Prisiekiu vardu Dievo, kad
kuolabiausia ją gerbsiu.

— Gerai! — tarė vyskupas — mano do-
vana tokia. Aš patariu, kad nuo šio laiko
nei kokiuose atsitikimuose negertum svaigi-
nančių gėrimų, ypatingai tų nuočių, tos pra-
garo smarvės degtinės. Nes nors nevisu-
met blaivybė padaro žmogų turtingu, vie-
nok apgina jį nuo vargo. Blaivybę mylintis
žmogus niekad os badu nemirs!

— Gerai! labai gerai!!! — atsakė tė-
vas. Ir, taręs pagarbintą, vyskupas tėvo
lydimas, išėjo.

Duotąjį garbės žodį tėvas išlaikė — me-
tė gėręs. Ir tiesa — nors nepatapo turtin-

gu, bet motinai daugiau jau neberekėjo
žydams vandenį ir kugelį nešioti, o man jų
ožkas ganyti. Todėl ir aš šventai laikausi
patarimo to išmintingo ir garbingo vyro.
Del to, kaip žinai, ir man neblogiausiai se-
kasi gyvenimo kovoj.

Kazys Vidikauskas.

Philadelphia, Pa.

Žagaras.

Žemaičių Dukra.

Žalią rūtą nusiskynus,
Dabino kasas;
Vakarėlį po žolynus,
Po šaltas raras,
Viena žaidė ir dainavo,
Pynė vainikus,
Kol bernelis atkeliavo,
Mylimas, puikus...
Vien žemaitiškai kalbėjo
Meilės žodelius,
Svetimtaučio nemylėjo,
Nors būtų gražus.
Linksma grėbė žalią šieną,
Dainavo dainas
Ir viliojo piovėjėlį
Po žalias lankas...
Rudenėlį po purvyną
Braidžiojo basa,
Bet širdis jos buvo gryna,
Lig ryto rasa.
Ir rūtelės jo žaliavo,
Jaunystės šventos,
Už jas gyvastį aukavo
Mirė del doros...
Bet šiandieną mus ištikio
Oi, skaudi dalia,
Atsisakė savo vardo
Žemaičių dukra...

Pastabėlės.

—x—

“Darbininko” num. 59 randame šitokią žinutę: “*Kun. Juro primicijos*. Lawrence’čiai pirmi išgirdo, kad klierikas Juras bus vienus metus ankščiau šventinamas į kunigus. Jie pirmi ruošia jam ir primicijų puotą. Bus tai didelės, nes kl. Juras yra gerai čia žinomas ir bus tai pirmos lietuviškos primicijos Lawrence”.

Kl. Juras yra didelis Vyčių Organizacijos rėmėjas ir be galo daug jai pasidarbavęs.

Pradėjus Vyčiams leisti organą (1916 m.) jis pirmas stojo nuolatinį bendradarbių eilėn. Tokiu tebėra ir šiandė.

Šiomet kl. Juras eina Organizacijos Centro Pirmininko pareigas.

—x—

Birželio 11 d. Dievo Apveizgos parapijoj (Chicagoje), kur klebonauja L. Vyčių Centro Dvasios Vadas, bus nepaprastos iškilmės. Tą dieną Dievo Apveizdos bažnyčioje bus primicijos klieriko A.M.Lirkos, Giedrininkų organo “Giedra” redaktoriaus ir L. Vyčių Centro Literatinės Komisijos nario.

Platesnių žinių Vyčiai ir skaitytojais ras kitame “Vyčio” numery.

—x—

Gavome žinių, kad M. A. Norkūnas, pirmas L. Vyčių organizatorius, Garbės Narys ir nuolatinis mūsų Organizacijos rėmėjas dėl sunkios ligos visą šių metų pavasarį praleido ligoninėj. Jam padaryta net dvi sunkios operacijos. Savo laiške jis prašo Vyčių pasimelsti ir paprašyti Dievo, kad sugrąžintų jam sveikatą ir jėgas. Jis-gi žada melstis už Vyčius.

Išpildykime, Vyčiai, jo prašymą. Atgavęs sveikatą ir jėgų jis galės dar ilgus, ilgus metus nenuilstamai darbuotis su mūsų Organizacijos labui.

—x—

Išsiųstus “Patikrinimo lakštus” visos Vyčių kuopos, be abejonės, jau gavo. Jeigu kurios negavo, prašom pranešti. Išsiųsime kitus.

Lakštai su atsakymais turi būti sugrą-

žinti Redakcijai ne vėliau birželio (June) 30 d., š. m.

—x—

Social-liberalų organas “S—ra” jau dešimtą kartą kartoja, kad kumet Amerikoje buvo Vileišis, tai L. L. P. bonų parduota už pusantro milijono dolierių, nors klierikalai (suprask katalikai) ugnim spiaudė. Jubilėjimiam “Vyčio” numeryj mes parodysim “S—rai”, kiek Vyčiai išpirko bonų prie Vileišio ir paprašysim jos parodyti, kiek tada bonų išpirko s—riečiai (sandariečiai).

DVASIOS STIPRYBĖS IR IŠTVERMĖS.

Genuos Konferencija pasibaigė. Ji dar sykį apreiškė žmonijos žaizdas, bet nesurado vaistų jom pagydyti. Palikta kaip buvęs ir Rytų Europos skaudulys — Vilniaus klausimas. Veltui Lloyd George’as mus linksmo. Argi nelengviau tat dar sykį paaukoti mažos tautos reikalus, kuri, žinoma, ir toliau kantriai kentės okupacijos ir kaimynų provokacijos.

Genuos Konferencija, į kurią ir mes, lietuviai, tiek gražių vilčių dėjome, dar sykį parodė mums, kad klaidinga yra kuo nors kitu pirmoj vietoj pasitikėti. Mūsų sveikčiausia politika yra ta, kuri augina mūsų pačių pajėgas ir mūsų vienybę. Jeigu mes išauginsime vieną tvirtą tautos valią, jos niekas neperlauž. Tankos ir kanuolės gali mus kuriam laikui pavergti, bet neįstengs mūsų dvasios palaužti, nei jos sunaikinti.

Lenkai, džiaugdamies iš Genuos nepasisekimų, vėl mus ima provokuoti. Lietuva nepasiduos provokacijai; ji vis kels protesto balsus, kad ir nematys dabar iš jų naujos.

Bet šiandien labiau negu kada nors lietuviams reikia pamiršti savo partinius skirtumus ir spiesties visiems apie Lietuvos Vytį.

SVEČIAI IŠ MAŽOSIOS LIETUVOS.

Lietuvos atstovybė Washingtonė šiomis dienomis gavo pranešimą iš Klaipėdos, jog Prūsų lietuviai nutarė pasiųsti į Ameri-

ką savo delegaciją (vardai bus pranešti vėliau), kuri norės supažindinti Amerikos lietuvius su Prūsų Lietuvos padėtimi, jų vargais, jų kovomis, jų pastangomis prisidėti prie Didžiosios Lietuvos.

Be to toji delegacija turės tikslu susipažinti su Amerikiečių lietuvių kolonijomis, užmegsti su jais artimesnių ryšių.

Tokią delegaciją buvo manyta siųsti į Ameriką dar pernai metais. Tačiau dėl kai-kurių kliūčių, pernai sumanymas neįvykęs. Dabar idėja jau vykinama ir netrukus Amerikos lietuvai susilauks dviejų svečių iš Mažosios Lietuvos.

Kaip svarbus tautais šitos delegacijos atsilankymas Amerikoje — rodos, nei aiš-

kinti nebereikėtų. Mūsų tautai negyvenimas kaip be Vilniaus, taip ir be Klaipėdos. Klaipėdos kraštui vėlgi nėra ateities, atsiskyrimas nuo Lietuvos. Kol diplomatai parąšys iškilmingus sujungimo aktus, tuo tarpu jungkimės patys arčiau vieni kitus pažinkime, vieni kitų troškimus paremkime. Kaunas, Vilnius, Palanga, Tauragė, Tiltzė, Klaipėda, Rambyno kalnas nesykį jau buvo liūdininkais brolišku susitikimų lietuvių iš Didžiosios ir Mažosios Lietuvos. Tik dar nebuvo iki šiol susitikimo Amerikiečių lietuvių su teisėtai pasiuntiniais mūsų kraujo ir kalbos brolių iš Mažosios Lietuvos.

Brangūs atvyksiantieji svečiai gali būti tikrai nuoširdaus, lietuviško sutikimo ir priėmimo Amerikos lietuvių naujokynuose.

Dramos Sekcija

IŠ PO ŠLĒKTŲ MALONĖS.

— x —

VI VEIKSMŲ VAIZDELIS IŠ BAUDŽIAVOS LAIKŲ.

Parašė A. Živaitis.

(Tęsinys).

SCENA VI.

Uršė, Barbutė ir Ulinskis.

ULINSKIS (Uršei). Žiūrėk, tu, boba, kad Barbutė rytoj būtų pristatyta į dvarą!.

BARBUTĖ (puola ant kelių prieš poną). Dovanok man, ponuli, neimk manęs į dvarą, palik mane pas motinėle padėti jai namelius apžiūrėti. Ponuli, jug tėvelis dvarė dirba!..

ULINSKIS. Kvaile ir nieko neišmanaj.

URŠĖ (verkdama). Ponuli, kaip-gi aš viena būsiu? Ir visus darbus dirbsiu? (Barbutė atsistoja).

ULINSKIS. Jeigu tu, boba, panie, negalėsi apsidirbti, tai žemę priskirsiu prie dvaro! O tu galėsi eit dvaran kiaulių šerti!

URŠĖ (bučiuodama ponui ranką). Ponuli, nedaryk to! Barbutė dar jauna, silp-

na, ji negalės dvaro darbų dirbti!..

ULINSKIS. Ha, ha, ha... Tu, boba, neišmanaj! Barbutėi nereikės darbų dirbti, ji bus kaip panelė gražiai pasirėdžiusi.

URŠĖ (į šalį). Prijautė mano širdis, kad ponas tą padarys...

ULINSKIS (piktai). Ką ten murgi, boba? Žiūrėk, kad šis mano įsakymas būtų išpildytas! Jeigu neišpildysi, tai štai kas tau bus! (kerta kelis kartus kančiu Uršei per nugarą ir išeina).

SCENA VII.

Uršė ir Barbutė.

URŠĖ (pasiraiviusi, puola ant kedės ir verkia).

BARBUTĖ (puola prie motinos, atsi-klaupusi ramina). Ak, mamyte, kaip jis tave skaudžiai mušė (spaudžia prie savęs ir bučiuoja).

URŠĖ. Nieko, dūkrele, kad jis mane mušė, bet baisu, kad jis tave nori paimti paš save į dvarą!.. Baisu.... Griaudu.

BARBUTĖ. Vai, mamyte, ką-gi mes darysime, ką-gi darysime? Vai, aš neisiu

ir gana, tegul mane užmuša... neisiu! (Uršė spaudžia Barbutę prie savęs, įeina Skirpstas).

SCENA VIII.

Skirpstas, Uršė ir Barbutė.

SKIRPSTAS. Ar buvo atlėkęs čia dvaro ponas?..

BARBUTĖ (pašokusi). Ak, tėveli... Tu parėjai?..

URŠĖ, Kas, tėvai? Tokiu nepaprastu laiku niekad nepareidavai...

SKIRPSTAS. Nepaprastu! Pamačiau, kad ponas kaip sielą prapuldęs atlekia raitas ir da su tarnais link mūsų namelių, nusigandau, nes maniau, kad atlektą Barbutę paimti į dvarą. Mat, jau kelis sykius jis liepė man atvesti Barbutę. Vis atsiprašinėjau. Dabar-gi maniau, kad jau pats pasigriebs.

URŠĖ (susigraudiausi). Buvo nelabasis...

BARBUTĖ. Tėveli, jis čia buvo. Atėjusi Jonelį pagavo ir labai mušė; paskui tarnai išvedė jį į dvarą, kuriam ponas liepė duoti 300 rykščių. Išeidamas dar ir mamytei kelius sykius kančiu kirto per nugarą.

SKIRPSTAS (pašokęs). Niekšas... Turbūt kas nors įskundė, kad judu mylitės, kitaip-gi iš kur jis galėjo sužinoti? O gal matė, kad Jonas čia atėjo? Ar gal urėdas viską suuodė?!...

BARBUTĖ. Tėveli, Jonelis sako, kad jis mane myli. Ar tėvelis nepyksite?..

SKIRPSTAS. Nieko dėl to, dūkrelė, bet dabar, kumet ponas sužinojo, kad judu mylitės, užkapos jį nusivedęs į dvarą. Vai, Dievulėliau, neliks gyvas.

BARBUTĖ. Bet, tėveli, Jonelis narsus. Kumet ponas mane užkabino, pastūmė, tai Jonelis puolė ant jo su kumštėmis, tik tarnai jį nutvėrė ir vos, vos įveikė.

SKIRPSTAS. Po narsumui, po viskam bus, dūkrelė, kai keli sukibę rykštėmis myriop užkapos! Gal tu dar nežinai, kad ponas pats nori tave pasiimti į dvarą.

BARBUTĖ. Žinau, tėveli. Mušdamas Jonelį sakė, kad neleis mudviem mylėtis, nes jis mane myli. Gi išeidamas mamelei pasakė,

kad rytojaus sulaukus pristatytų mane į dvarą.

SKIRPSTAS. Nelabasis! Myli?!... Lai Dievas tave, dūkrelė, saugoja nuo tokios meilės.

BARBUTĖ. Suprantu, tėveli. Aš neisiu pas jį kad mane muštų ir užmuštų!

SKIRPSTAS. Bet, ką-gi dabar daryti? Kaip tave gelbėti?..

URŠĖ (silpnu balsu). Ar-gi reikės atiduoti dūkrelę tam vanagai sudraskyti?

SKIRPSTAS. Kad jis nesulauktų!

URŠĖ. Jonas sako, kad geriausiai Barbutę kur paslėpti.

SKIRPSTAS. Tai-gi, taigi. Bet, kur (vaikšto susimąstęs).

URŠĖ (po valandėlės). Padarykim taip. Atiduokime Barbutę pas Juozus į Slapčius. Jie po kito pono valdžia, kuris, sakoma, nėra taip blogas, kaip mūsų šis. Sakoma, kad nelabai juodu susiuosto, tai gal ir nesuras.

SKIRPSTAS. Gal ir gerai tu sakai. Na, tai reikia skubintis. Nes nukankinęs vaikina ir manęs neradęs darbe vėl gali čia sugrįžti. Aš bėgsiu pakinkysiu arklį, o judvi rengkitės.

BARBUTĖ (puola prie tėvo). Bet, tėveli, kas bus su jumis, kumet ponas sužinos, kad mane paslėpėt?

SKIRPSTAS. Nesirūpink, vaikeli, iškentėsime. Iškentėjome tiek, iškentėsime ir iki mirties.

BARBUTĖ (graudžiau). Bet, tėveli, aš galėčiau kur nors daržinėje pasislėpti. Man valgyt atneštumėt, o ponui ieškant sakytumėt — pabėgau.

URŠĖ. Kaip mes, vaikeli, galėtumėm į tave žiūrėti, kumet tu, būdama nekalta, slapsytumeis, kaip koks zuikelis.

SKIRPSTAS. Negalima, vaikeli. Reikia žinoti, kad už tai ponas ir žemę ir namelius nuo mūsų atims.

BARBUTĖ (pradeda verksti). Vai, Dievulėliau! Vai, tėveliai, kuo-gi tam ponui prasikaltome.

SKIRPSTAS. Ką darysi, dūkrelė. Neprasikaltome, tik tai lenkų ponai turi valdžią ant mūsų. Jie neturi žmoniškos širdies.

URŠĖ. Dievas padės, vaikeli, viską iškentėsime.

SKIRPSTAS (imdamas pakinkus nuo vagio). Na, nėra ko gaisuoti. Greičiau rengkitės!.. (Išeina).

SCENA IX.

Uršė ir Barbutė.

BARBUTĖ (puola verkdamas prie motinos). Ai, mamele, mano brangiausia!

URŠĖ (ramindama). Neverk, dūkrele, nusiramink. Žinok, kad nėra kitokio išėjimo. Atmink, jeigu ponas paims tave į dvarą, pamins tavo dorą, nekaltybę. Užtai, vaikeli, ir prašyk Dievo, kad Jis laikytų tave savo globoj ir saugotų tavo dorą.

BARBUTĖ (apkabinus motiną bučiuoja). Mamyte, kad ir baisiausia plaktų ir miriop užkapotų, užmuštų, aš nesiduosiu piktiems pono norams. O, kaip aš dabar jaučiuosi stipri, jauna (klaupiasi, bučiuoja ranką). Ačiu mamytei už šį pamokinimą).

Uždanga.

VEIKSMAS II.

Scena perstato puikų Ulinskio kambarį. Per vidurį durys. Kairėje pusėje plačiai atidaromas langas su plačiomis užlaidomis. Arčiau į publiką durys į kitą kambarį. Dešinėje trečios durys, pro kurias matosi sodas. Sienos gražiai išpuoštos. Aikštėje ant sienos kabo šautuvas. Kerčioj pailgas keturkampis stalas, ant kurio padėtas kančius. Vienam kampe minkšta sofa, kitur kedės. Kerčioje kabo šniūras nuo skambučio. Viskas poniška.

SCENA I.

Ulinskis ir Juozapas.

ULINSKIS (vaikšto sumetęs rankas į užpakalį ir sukdamas lūpose cigarą. Juozapas stovi prie durų). Prakeiktą muzikai! Jau nenori pono klausyti. Girdi, neis dvarui dirbti! Jie dėl to taip kalba, pane, kad mažai gauna rykščių. Taip ilgiau negali būti! Nuo šios dienos kasdieną reikia duoti jiems rykščių. Tada žinos, kaip reikia ponus gerbti ir jų klausyti (į Juozapą). Juze, pašauk čia urėdą Muzurskį!

JUOZAPAS (nusilenkdamas). Klausau (išeina).

SCENA III.

Uliskas vienas.

ULINSKAS (įpykęs greit vaikščioja). Turiu, pane, įsakyti Muzurskiui, kad nuo šios dienos kiekvienam muzikai duotų rykščių. Be to, kad kogreičiau man surastų Barbutę. Gi už pasislėpimą jos prakeiktam Žagarui liepsiu duoti šimtą rykščių (įeina Ulinskienė).

SCENA III.

Ulinskis ir Ulinskienė.

ULINSKIENĖ. Tai ką, mano ponaiti, arbata dar nepaduota?

ULINSKIS. Ne, matka! Tarnaitės irgi pasidarė neklusnios, turbūt, dėl to, kad jau kelinta diena, kaip rykščių negauna.

ULINSKIENĖ. Pykstu ant tavęs, kam atvežei mane čia į tą muzikų šalį. Varšavoj visi manęs klausė, bijojo ir didele ponia laikė. O čia tie muzikai nemoka nei lenkiškai kalbėti, nei ponų gerbti (piktai). Tfiu... tfiu... tfiu... (vaikšto kaž-ko ieškodama).

ULINSKIS. Nepyk, matka! Mes juos išmokinsime.

ULINSKIENĖ. Ką tu jiems padarysi! Perstoros jų lūpos lenkiškai kalbėti.

ULINSKIS. He! he! he! Paploninsime, matka. Beje turiu pasigirti, kad turėsime naują panelę. Skirpstų Barbutę graži mierga.

ULINSKIENĖ (labiau supykusi). Eik! eik! pasileidėli! Užsiiminėti su muzikų mergomis! Aš jų nekenčiu.

ULINSKIS. O kai prašiau, kad leistum važiuoti į Paryžių, kur yra daug gražių panelių, šilkuose pasirėdžiusių, tai neleidai! Gi pasilinksminti reikia. Bet tes muzikės, kokios jos gražios, ak!

ULINSKIENĖ. Tfiu! tfiu! tfiu! (išeina).

SCENA IV.

Ulinskis vienas.

ULINSKIS. Ha, motina nenori, kad aš muzikės mylėčiau, bet kuo-gi man, jaunam

ponaičiui, pasidžiaugti? Bet tai mano valia. Marė jau nubodo, nekenčiu jos ir tuojau pavarysiu kiaulių šerti. Ot, Barbutė, tai kas kita, jauna, graži (parvirtęs ant sofos traukia cigarą ir gėrėdamos juokiasi).

SCENA V.

Ulinskis ir Onutė.

ONUTĖ (tarnaitės rūbuose, neša arbatą, atrodo labai apsikri). Arbata gatava.

ULINSKIS (piktai). Delko taip vėlai? Jau kada turėjo būti paduota!

ONUTĖ (bailiai). Anglių nebuvo, ponaiti, delto ir užtrukau (viską deda ant stalo).

ULINSKIS (piktai). Meluojį, tu tingine!..

ONUTĖ. Tikra teisybė, ponaiti.

ULINSKIS (pašokęs). Tylėk kale, nevojusi (pribėgęs prie stalo nužeria bleką su indais). Surink dabar ir von iš čia!

SCENA VI.

Onutė viena.

ONUTĖ (rinkdama šukes). Dievulėliau, ko tiems ponams reikia? Niekad negali jiems įtikti. Ak, aš vargšė ir našlaitė. Močiute mano, tu po žeme!.. Nėra kam manęs užstoti (pradedo verkti, tuo tarpu įeina Ulinskienė).

SCENA VII.

Onutė ir Ulinskienė.

ULINSKIENĖ (pamačiusi Onutę renkant šukes, perpyksta). Ką tu čia dabar padarei?.. Jūs nieko daugiau nemokate kaip tik indus daužyti! Kas tai matė!

ONUTĖ (pripuolusi bučiuoja poniai ranką). Poniute, tai ne aš. Ponaitis visa nužērė nuo stalo!

ULINSKIENĖ. Dar tu man čia losi! (stumia, Onutė parpuola). Arbata suvėlinta, indai sudaužyti! Ar tai šitaip jūs, muzikės, mokate tarnauti savo ponams! (pribėga prie šniūro ir patraukia. Įeina Peisinskis ir Makabardskis, Onutė nusigąsta).

SCENA VIII.

Ulinskienė, Onutė, Peisinskis ir Makabardskis.

PEISINSKIS. Ką ponai liepsi?

ULINSKIENĖ. Duokit rykščių štai tai ištvirkėlei. Ji indus sudaužė!

MAKABARDSKIS. Klausom! (griebia Onutę, sukryžiuoja užpakalin rankas ir laiko. Peisinskis ima kančių).

ONUAĖ (išstrūksta iš Makabardskio, puola ant kelių prieš Ulinskienę). Poniute, dovanok! Aš nekalta, tikrai nekalta!

ULINSKIENĖ. Von kale! (pastumia). Dar losi? (į Peisinskį). Duokit jai rykščių ir išmokinkite, kaip turi gerbti savo ponus (Makabardskis vėl pagriebia Onutę, susuka rankas, parmeta ant sofos ir laiko. Peisinskis kančiu muša per pečius. Onutė raivosi ir verkia).

ULINSKIENĖ. Ot, tai taip! ot tai taip (spardo grindis). Skaityk ligi 30.

PEISINSKIS (mušdamas). Vienas, du, trys...

ONUTĖ (raivosi, tamposi, verkia). O, Dieve! Dieve! Už ką-gi, už ką mane taip skaudžiai muša?

MAKABARDSKIS (lig gailėdamas). Poni, mergaitė jau alpsta.

ULINSKIENĖ. Tai nieko, nieko, atsi-gaus.

PEISINSKIS (mušdamas). Dvidešimts, dvidešimts vienas ir tt. (pabaigęs). Jau. (Makabardskis paleidžia Onutę, ji susmunka. Peisinskis pakabina kančių ir su Makabardskiu išeina).

SCENA IX.

Ulinskienė ir Onutė.

ULINSKIENĖ. Na, o dabar surink šukes ir atnešk ponui arbatos! (spiria ir išeina).

SCENA X.

Onutė viena.

ONUTĖ (po valandėlės atsigavusi pakyla ir verkdama renka šukes). Dieve! Dievuliau! Geriau mirti, ne kaip tokius vargus kentėti!.. (pasiraivo). Uu! kaip skauda (surenka šukes). Kas man daryti, kur pasidėti Ak, palikusi viską, eisiu ant močiutės kapo, verksiu, šauksiu ją (eina durių link, tuo tarpu įeina Ulinskis).

(Bus daugiau).

J. T. Smith.

ATEITININKAS.

(Iš angliško vertė A. K. Tauragis)

(Tęsinys.)

Vincas pradėjo mintyti apie Tėvą N., kuriam jau Edvardas jo vardu buvo kalbėjęs. Atsiminė, kad visose jo bėgose kunigas buvo labai malonus, prielankus ir retai kada primindavo jo nusikaltimus. Tai-gi suprato, kad prašant malonių nedera būti per daug atkakliu, ir kad pagelba yra priimtina, nežiūrint iš kur ji paeina. Tad nuėjo pas Tėvą N. ir nusizėminęs perstatė savo reikalą.

— Reikėjo ankščiau ateiti, — tarė kunigas, — Edvardas sakė man, kad ieškai vietas ir ypatingai šios vietas. Bet daug laiko sugaišiniai, o pramonėj niekam nedera laikas gaišinti. Na, štai tau laiškas, kuris perstatys tave Vilardui. Paduok jam ir lai jis paskiria tau pasimatymui dieną. Būk kuklus ir atviras. Aš manau, kad tu jam įtiksi.

Vincas nustebo, matydamas, kaip toli tas laiškas jį nunešė—už visų sargų, tiesiog prie didžiojo vyro, kuris maloniai jo paklausinėjęs tarė pagarbos žodį Tėvui N. ir priėmė jį vien tik dėl to, kad kunigas perstatė. Pasakė, kad gausiųjų nurodymus nuo vyriausio raštinės užvaizdos, ir kad būtų pasirengęs pradėti pildyti pareigas apie vidurį rugsėjo.

Kokia laimė! Komet vakare per vakarienę papasakojo apie tai, Elena Saulėnaitė net žado nustojo. Aroldas iš karto pavydą rodė, Edvardas džiaugsmu nušvito, o Radlienė be galo nustebo. Visi pradėjo kalbėti apie nuostabų įvykį ir Vincas, iš didelio džiaugsmo, užmiršo net, kiek tame pasidarbavo Edvardas.

— Na, dabar su raštininku ir bankininku šeimynoje, reikia mums laimingiausiais jaustis,—prabilo Radlienė. — Aš taip džiaugiuos. Ir kuo tu, Edvarde, būsi užbaigti mūsų garbę?

Gera, mielaširdinga moteris niekomet niekame jo neaplenkdavo.

— O, aš ne toks puikus, kaip kiti! — atsakė Edvardas. — Turiu smagų darbą Urlio valgomųjų daiktų krautuvėj, kur gausiu penkis dolierius į savaitę.

— Labai pritinkantis užsiėmimas! — šaltai atsakė Saulėnaitė.

— Ar-gi Tėvas N. leis savo ratelio pirmininkui pradėti taip žemai? — užklausė Aroldas.

— Aš pats susieškojau darbo ir jis man davė paliūdimą. Ar nematai, kad aš turiu pradėti laiptų pagrinde ir savo darbu lipti aukštyn?

— Taip, matau, — atsakė Aroldas, — bet jei aš būčiau toks žymus žmogus kaip jis, galėčiau pagelbėti tam, kur s man pagelbėjo. Aš manau, aukščiau jį padėčiau.

— Tu taip manai! — kartojo Edvardas su panieka. — Gerai, tat kodėl negavai Vincui darbo bankoj? Tik ką vakar vienas naujas darbininkas buvo ten priimtas.

— Ką tu manai iš jo begėdystės! — sušuko Saulėnaitė.

Radlienė vėl pakeitė kalbą ir užbėgo kelią ginčams, kurie būtų pasipylę, nes: Aroldas paraudo, Vincas pabalo, o Edvardo akys ugnimi spindėjo dėl kai-kurių žmonių klastos. Jie net užmiršo pajuokti jo darbą ir toliaus klausinėti apie jį.

Kaip tik pasibaigė mokslo metas, Edvardas pradėjo dirbti. Jo samdytojas buvo geros širdies žmogus, o jo krautuvė Edvardui buvo meili vietelė, it kokis žinynas, nes kiekvienas daiktas turėjo istoriją. Urllis, it knygą, galėjo pasakoti, iš kur ir kaip tie daiktai parėjo, ir kaip jo krautuvė persimainė per dvidešimt metų. Tai buvo it geografijos ir kitų mokslo šakų mokymasis, su pridurtomis pasakomis.

Edvardas turėjo pirkikams patarnauti, bet tankiausia išnešioti prekes po miestą. Dažnai Vilardo raštininkas karietoj jį pravažiudavo ir tik galva linktelėdavo į jį;

dažnai jis eidavo pro banką, per kurios langus Aroldas su panieka į jį mirkčiodavo, o jis, atsiminęs Saulėnaitės pastabą, "labai pritingantis užsiėmimas!", tik nusijuokdavo.

— Laiptų pagrindas visur yra vienodas, — pamanė sau Edvardas.

SKYRIUS IX.

Atsitikimas.

— Manau, kad žmonės labai greitai užmiršta, — vieną dieną Edvardas sako Tėvui N., kumet jie kalbėjosi ratelio reikalais.

Kunigas nusišypsojo, nes Edvardo pasaulio keliu pažanga jį visumet pralinksmindavo. Vaikas buvo pergyvenęs daug visokių prityrimų, apie kuriuos retai kalbėdavo.

— Aš to nesužinojau iki nebuvau trisdešimt metų, — atsakė kunigas. — Bet, tumet, žinoma, aš neturėjau tos laimės—dirbti valgomųjų daiktų krautuvėj.

Edvardas šnairiai pažiūrėjo, nes niekas nesugebėjo suprasti kunigo, kada jis juokavo.

— Taip, aš tiesą kalbu! — tęsė toliaus kunigas. — Tokioj krautuvėj, kur sueini mažus žmones mažų daiktų ieškančius, matai žmogišką prigimtį lygiai kaip mažų vaikų tarpe. Ta prigimtis atvira ir permatomama. Tad tu, būdamas penkiolikos metų, sužinojai tą, ką aš būdamas trisdešimtis: kad žmonės greitai užmiršta. Ypatingai greitai užmiršta padarytą jiems gerą.

— Pirmiau taip smagiai namie bendrame kambary praleisdavom laiką — Aroldas, Vincas ir aš: mokyklai paleidus, arba vakare po pamokų. Gi dabar tik ant greitųjų pasimatome, — kalbėjo Edvardas.

— Ir Vincas užmiršo, kad tu jam vietą suradai. Jiedu abu užmiršo savo seną meilę, — atsakė kunigas. — Tai pasaulis, mano sūnau. Kas minutą susidursi su kiekvieno tokiu pasielgimu. Bet neleisk, kad tas tavo būdą pakeistų arba kad tavo mielaširdingumą apribotų. Vincas linksmas savo puikioj vietoj, ir tu tuomi daugiau atsimokėjai jo motinai negu buvai kaltas. Visumet gera daryk, ar tau ačiū pasakys, ar ne.

— Žinoma, — sakė Edvardas. — Tačiau ne tiek tame dalykas. Skaudu vienam matyti nykstant senuosius laikus.

Turininga kalba ir gražiais pavyzdžiais Tėvas N. jį paguodė, kuris permainingai tuose vaikuose greičiau buvo patėmijęs negu Edvardas. Užsiėmimas bankoj Aroldą pakėlė aukščiau visų jo bičiulių ir pripildė puikybės. Raštininkystė pas Vilarđą tikrai apsuko Vinco galvą. Nors sunkiai ir nuolatatos turėjo dirbti ir prižiūrėjimas jo pasirodė gana aštrus, bet už tai dėvėjo gražius drabužius ir it ponas važinėjo karietoje. Į senus savo draugus žiūrėjo su panieka, mintydamas sau, kaip jis su tokiais galėjo užsiimti. Pamatęs Edvardą prastuose drabužiuose einant miestu ar nešant pintinę su valgomaisiais daiktais, arba stumiant priešais save vežimėlį, galvojo sau, ar-gi *jis pats* galėtų taip nusizeminti.

Edvardas smagiai jaučėsi matydamas Vincą gražiai pasirėdžiusį, kuris be to buvo aukštas, šviesaus veido, mėlynų akių ir geltonai plaukais. Jis išrodė it koks kunigaikštis, del to kaip kunigaikštis ir elgėsi su senais savo draugais. Iškilmingose valandose jis jų niekumet neprisileisdavo. Bet švenčių dienosose jis atsilygindavo, ant tiek nusizemindamas, kad ėjo su jais kartu į laukus arba maudyties vandenpuolio papėdėn.

Liepos 4 dieną Edvardas pakvietė Aroldą ir Vincą Smilčių suonašon, kaipo Ateitininkų Ratelio svečius. Tačiau juodu mandagiai atsiprašė.

— Geras mums yra vandenpuolis.

— Ta vieta šiandien pavojinga,—patėmijo Edvardas. — Lietus aukščiau Valstijoj ir dirbtuvių sustojimas užtvenkė upę. Maudydamiės judu turėsite būti atsargūs ir stipriai laikyties.

— Kaip tik to mudu ir noriva, — atsakė Vincas.

— Smilčių suonaša smagi kaip sapnas, — tęsė Edvardas. Jis norėjo jų draugijos, o kartu ir bijojo, nes Aroldas ir Vincas nebuvo geri plaukikai.

— Bėgk sau, Ateitininkėli, bėgk sau, vaikuti! Šiomis dienomis mudu tik su vyrais draugaujama, — pašiepiančiai atsakė Edvardui.

Edvardas tačiau nerimo. Po pietų jis juodu pasekė iki vandenpuolio papėdės. Vanduo aukščiau vandenpuolio verzėsi, putoda-

mas, ūzdamas ir su dideliu smarkumu krito į lovį žemiaus vandenpuolio. Kad dasigavus prie didelio akmens arti vidurio upės, vaikai turėjo pakraščiu eiti ir negiliose vietose sau taką pasirinkti, šokant nuo akmens ant akmens. Čia vanduo milžiniška jėga virsdamas nuo kriaušo ir akmenų išskirstytas į putojančias sroves, bėgo į siaurą prataką, kurį savo jėga upės lovį išvažo. Veiksma, kurį kiekvienas plaukikas šitokiomis dienomis turėjo atlikti, buvo: a-piplakti aplinkui, palysti po vandenpuoliu, pažaisti antroj krintančio vandens pusėj ir pasileidus kiton pusėn per smarkaus vandens srovę visu greitumu plaukti prie krašto. Nebuvo sunku tai padaryti, bet reikėjo drąsos. Edvardas tą veikimą daug sykių buvo atlikęs ir nieko apie tai nemanė. Aroldas kelis sykius taip-gi jį išpildė, bet jo nemėgo. Vincas-gi buvo įpratęs ne laiku nustoti drąsos, nors ir jis nesykį buvo atlikęs šį žygį.

Nematomas ant aukšto kranto Edvardas tēmijo juodu. Kada jau Vincas su Aroldu pradėjo plaukti aplinkui, jis stačiu taku pasileido ir ėjo didžiojo akmens link. Smarkia-me vandens bėgime žaidė apie dvidešimts plaukikų, bet didesnė dalis tą dieną nesiartino prie vandenpuolio. Aroldas ir Vincas lengvai apsuko aplink, pasinėrė po vandeniu ir kai-kurį laiką nebuvo matomi. Niekas į tai neatkreipė domės išimant vieną, kitą žvilgsnį, mestą ten, kur jų dviejų tik galvos pasirodydavo. Tvirtos vietos kojomis atsi-remti nebuvo galima pasiekti. Ir kartą plaukikas papuolė ton srovėn, nieko jam neliko daryti, kaip tik pasileisti su vandeniu ir ieškoti progos pasiekti kraštą.

Staiga pasirodė keistas reginys. Vincas ir Aroldas iškišo toj pačioj vietoj, kurion įėjo, ir, vietoj drąsiai irtis per pačią srovę, stengėsi lengvesniu keliu išplaukti. Aroldas pamojo ranka, kaip ir duodams ženklą, kad jiems pagelbos reikia; gi Vincą, rodos, drąsino, kuris jau buvo išbalęs iš išgaščio. Pagalios juodu dasigavo vandenpuolio briaunos. Vanduo buvo ligi kaklo, del to galėjo atsistoti, bet smarkioje srovėje sunku jiems buvo išsilaikyti. Aroldas dešine ranka buvo įsikabinęs į briauną, o kaire laikė Vincą

ir šaukė pagelbos, bet jo balsas, dingo čia pat vandens ūzime.

Iš pirmo žvilgsnio vaikai suprato, kas atsitiko. Pusę minutes ėmė kol Edvardas numetė nuo savęs drabužius ir pažiūrėjo į būrį. Geriausių plaukikų nebuvo, nes naudodamies švente buvo išvažiavę iš miestuko. Tad pasirinko sau du ir jiems liepė sekti. Kiti turėjo būti prisirengę ištraukti iš vandens nuvargusį vaiką. Tryse tad išoko į vandenį ir smarkiai plaukė aplink lovį. Už kelių minutų jau visi trys stovėjo ant briaunos.

— Kas yra? — riktelėjo Edvardas.— Ar jis sužeistas?

— Ne, tik nuilsęs, — atsakė Aroldas. — Jis mano negalįs nuo čia ligi akmens nuplaukti ir kiekvieną minutą jam darosi blogiau.

— Jūs, draugai, save gelbėkite, aš atliktas! — prabilo Vincas ir keista šypsena pasirodė ant nublankusio jo veido. Nedaug geresnėj padėty buvo ir Aroldas. Jų dviejų baimė persiėmė ir Edvardo du draugu, kurie pradėjo plaukti ir drebėti. Upės dugną visi penki siekė tiktai kojų pirštais, del to smarkiai bėgantis vanduo be paliovos juos stūmė toliau. Reginys ištikro buvo baisus — putojantis vanduo vertėsi virš galvų, ir visu smarkumu bėgo žemyn į prataką. Gi ūzimas viską skandino. Reikėjo plaukti.

Tvirta Edvardo širdis nesilpo. Jis žinojo, ką daryti ir kaip daryti. Kiekvienas galėjo save gelbėti. Bet maža nauda būtų Vincui iš jų pagelbos, kuris jau dar pradėjo netekti jėgų. Edvardas sudavė delnu jam per veidą. Tas jį kiek atgaivino.

— Vincai, turi plaukti skersai, — rėkė Edvardas. — Du plauks pirm tavęs, o Aroldas ir aš iš šonų prilaikysime. Na, visi sykiu, plaukite!

Bibliografija ir Kritika.

NAUJOJI VAIDELUTE—Mergaičių Moksleivių Laikraštis. 1921—1922 m., 4 sąsiuvinis. Pustl. 171—218. Kaunas, "Šviesos" Spaustuvė, D. Vilniaus g-vė 34.

Vaidelutės senovėje buvo kunigės, kurios sudarydavo nekaltybės įžadus. Ir, jeigu kuri prasikalsdavo prieš nekaltybę, tai būdavo sudeginama ant laužo arba gyva užkasama žemėje bei odos maiše su akmenimis paskandinama Nemuno gelmėse. Jų prievolė buvo sergėti Šventąją Ugnį, kad neužgestų. Jeigu per kai-kurių neatsargumą Šventoji Ugnis užgesdavo, tai kaltininkės buvo sudeginamos ugnyje. Tačiau žmonėse turėdavo didžią pagarbą ir gyvendavo šalip garsiųjų Praurimės žinyčių ir puošniųjų aukūrų. Į jų luomą buvo renkamos tik skaisčiosios ir kilnaus gimimo mergelės.

Kas-gi yra Naujoji Vaidelutė? Štai apturėjome "Naujosios Vaidelutės" jau 4-ąjį sąsiuvinį. Iš "N. V." viršelio viniētės matome Naująją Vaidelutę klūpančią šventajame ažuolyne su ištiestomi rankomis į aukurą, iš kurio išsiveržia Amžinoji Ugnis, gi josios aukštumoje Kryžius, triškęs spinduliais. Tame reginy numanu rodosi, kad "N. V." yra tikrai pasiryžus siekti "išplėtot mergaitėse aukščiausią nemirtingą asmenybę, armoningai derindama žmoguje jo gamtos ir Dievo malonės veikmę". Be to gi "N. V." imasi "kurti Lietuvos mergaičių moksleivių katalikių judėjimą, savo pačių vidaus bei išorės išsivadavimui ir visos žmogaus asmenybės didžiausiam išaugštinimui".

Iš pirmesniųjų "N. V." sąsiuviniių mažiau tesimatė mergaičių moksleivių bendradarbių, gi šis 4-sis "N. V." sąsiuvinis beveik visas užpildytas mergaičių moksleivių ir mokytojų raštais-eliais. Ir taip. — J. Ž.—tė, atsiliepdama į mergaites, rašo: "Jūs esate būsimos pilietės, mūsų šeimynų-namų tvarkytojos, nuo jūsų visų ir nuo kiekvienos iš jūsų pareina, kaip atrodys mūsų brangioji šalis". Grynoji tiesa. Ir, išaiškinus kokią dorinę atsakomybę būsimoji pilietė neša už save ir už kitus, savo kūriniū tikringai užbaigia: "Tu, pažiūrėti, taip silpna — o to-

kia tu esi galinga!" M. Pečkauskaitė, garsi auklėjimo daviniais, atsižymi trimis gražiais kūrniais, kurių vienas vertinis yra iš garsaus šveicariečio pedagogo F. V. Foerster'io. Ypač pažymėtina Šakelė, kuri lakia savo dvasia žavi skaitytoją kilniomis religinio pobūdžio eilėmis. Ašarėlė savo alegorijoje "Užgavėnių Sapnu" vaizduoja nevystančią alyvų šakelę, kuri visumet žydės, kuri tai angelų skaistybė ir delto, jeigu "jaunimas doras, tai veiduos spindi malonumas, patraukias kitų širdis geran", bet, jeigu "ji kumet išdžiūtų... tai pasaulis/pasinertų purvuose". Vargo Duktė "Kryžiuje" regi Dievą, kuris vienatinis tegali palengvinti vargą vargti.

Be kitų mergaičių moksleivių rašytojų gražių kūrinių, užtinkame taip-gi įdomių žinių iš mergaičių moksleivių gyvenimo Vokietiuose, mergaičių moksleivių organizacijų principai užsieniuose, paskui iš mergaičių moksleivių gyvenimo Lietuvoj. Be to randasi mergaičių moksleivių aukštesniuose ir viduriniuose mokyklose statistika. Gaile randasi surašas aukavusiųjų ant akmens naujųjų vaidelutių aukurui statyti.

Šis 4-sis "N. V." sąsiuvinis savo turiniu imasi kalbėti į moksleivių mergaičių sielą jai suprantama kalba visais jų sielai rūpimais gyvenimo klausimais ir rodyti didžiausius žmogaus gyvenimo uždavinius.

Reikia nepamiršti ir "N. V." redaktoriaus Prano Dovydaičio tebesitęsencio kūrinio "Dantė ir Beatričė", taip-gi ir įžanginių jo straipsnių "Mergelė, kelkis" ir "Mirtis ir miegas".

Mergaičių Moksleivių Laikraštis "Naujoji Vaidelutė" teikia daug malonių įspūdių ir gražios vilties giedron kultūringon ateitin. Ir linkėtina, kad "Naujoji Vaidelutė" prasiplatintų kuoplačiausia ir į kiekvieno širdį įkurtų krikščioniškosios meilės ir skaistybės ugnį...

A. Tam—as.

Šventos Akvinos Kančinės Mirtis. Trijų Veiksmų Tragedija. Parašė kunigas

J. Židanavičius. Pustl. 59. Spauda "Draugas" Publ. Co., 2334 So. Oakley Ave., Chicago, Ill.

Gerb. kun. J. Židanavičius yra talentingas ir įžymus lietuvių rašytojas. Tik ne visi jo raštai yra žinomi lietuviams, kadangi dauguma jų paslėpti įvairiais pseudonimais. Tačiau, savo laiku lietuvių visuomenė sužinos ir tinkamą pagarbą jam atiduos. Gi žinančiam jo raštus, reikia pasakyti, kad gerb. kun. J. Židanavičius, be daug kitų raštų, daugiausia rašė ir rašo scenos veikalų, vadinasi jis yra talentingas dramaturgas.

Iš paskiausia išleistųjų jo raštų yra tai sekmingai parašyta trijų veiksmų tragedija *Šventos Akvilinos Kankinės Mirtis*, kurios turinį stengsiuos čia trumpai atpasakoti.

Šv. Akvilina, 12 metų mergelė, tvirta savo tikėjime, už kurį buvo nužudyta Byblos pily, IV šimtmečio pradžioje, cecoriui Deoklecijonui viešpataujant ir teisėjui Voluzijonui išduodant ištarmę.

Pirmojo veiksmo 1-asis atidengimas rodo turtingos romietės Akvilos salioną. Akvila sėdi prie darbo, šale jos tarnaitė Emerencija. Abi šnekučiuojasi apie baisius ir žiaurius krikščionių persekiojimus. Akvila itin susirūpinusi savo dukterim Akvilina, kad iš mokyklos negrįžta laiku. Kiek vėliau sugrįžta Akvilina su Teklyte ir apsaoko motinai savo prietikius ir apie Teklytę, kuri esanti teisėjo Voluzijono duktė, ir kuri bijosi grįžti pas žiaurųjį savo tėvą. Akvilina prašo motinos priimti ją už savo dukrelę. Akvilai išėjus į koplyčią, Akvilina rižasi suraminti Teklytę. Emerencija, kuri buvo išėjus ieškoti Akvilinos, dabar sugrįžta visa išsigandusi ir drebanti iš baimės. Akvila ir-gi pribūva ir visos klausosi Emerencijos nugirstų žinių. Tuo tarpu įeina Eutropija su nelaisvėmis, suriša Teklytę ir grumodama išsiveda ją. Akvila ir Akvilina atsiduoda Dievo valiai. Po to Akvila pasilikusi viena meldžia Viešpaties, kad begalanga meile teiktūsi sustiprinti jos dukrelę.

To pačio veiksmo 2-me atidengime Akvilai besimeldžiant įeina Akvilinos draugės — Euzebija ir Maksencija. Motinai išėjus

jos užsiėmę darbu simpatingai šnekučiuojasi. Netrukus pasigirsta už durų bildėsysis. Maksencija ir Euzebija išeina, o Karininkas įeina ieškodamas Akvilinos. Staiga pasirodo duryse ir Akvila. Karininkas pareiškia, kad Akvilina nebesvajotų apie Teklytės atvertimą į krikščionių tikėjimą, nes Akvilinos gyvasties valandos jau suskaitytos: netrukus turės mirti. Akvila ir Akvilina susisieloja ir paguosdamos viena kitą meldžia Viešpaties malonės, kad suteiktų drąsą mirti už Šv. Tikėjimą, jeigu prireiktų.

Antrame veiksme regime klūpojančią ir besimeldžiančią Akviliną. Netrukus įeina išsigandusi Emerencija, turėdama rankose pergaminą ritinėlį, kurį įteikia Akvilinai ir, sudėjus linkėjimus, prasišalina. Tai būta teismo įsakyimas anksčiau rytą priimti į teismo rūmus. Akvilina, klaupdama ant grindų, meldžia Išganytojo sustiprinti ją. Paskui gilame užsimastyme rodo gailisi savo jaunystės. "Bet, vis-gi... dar taip jauna esu!.. mirti... skirtis su visais ir nuo visų... ir da-gi persiskirti su mylimiausia mamyte!.. begalo bus griaudu ir skaudu!.. Bet, Viešpaties meilė tebūnie pirm visko". Tai perimantis vaizdas. Paskui artinasi prie motinos kambario, kuriame ilsisi; Akvilina užmiršta pati save ir išreiškusi savo meilę ir prisirišimą prie motinos, išnaujo meldžia Viešpaties, kad teiktų del jos ir motinos drąsos ir stiprybės jėgų nukentėti visą. Galop miegas ją apima. Jai besnūduriuojant pasirodo Angelas baltuose rūbuose, turįs rankoje palmą ir prisigretinęs prie Akvilinos apreiškia viską. Netrukus pabudina ją ir drauge kalbasi apie visą, kas turės įvykti. Pasibaigus apreiškimui, Angelas pranyksta. Po to įeina Akvila ir Akvilina motinai apsaoko visą, ką regėjo ir girdėjo.

Trečiasis veiksmas perstato kalėjimo narvelį, kuriame kalėja Akvilina apkaustyta retėžiais. Matosi kaladė, ant kurios paguldytas kirvis kankinės galvai nukirsti. Kalėjimo sargas pareiškia, kad aplankys ją viešnia ir prasišalina. Neuzilgo pasirodo Teklytė, kuriai pataria nuvykti pas Tėvą Pilypą, kuris prirengs ją patapti tikrąja krikščione. Teklytei išėjus, pasirodo karininkas,

kuris pareiškia dvi sąlygi, būtent, jeigu išsižadės savo Dievo ir krikščioniškojo tikėjimo, tai liks laisva ir laiminga, priešingai, žus baisia mirtim. Tačiau, Akvilina, stipri savo tikėjime, velija mirti. Ir Karininkas išveda ją į teismo rūmus. Tuo tarpu kitomis durimis įeina Akvila ir Emerencija, vėliaus Teklytė, kuri pasisako, kad patapo krikščione, iš ko kyla didis džiaugsmas tuo labiau, kad Teklytė prašo atleidimo, įsitikinus, kad per jos priežastį Akvilina tiek daug kenčia. Kiek vėliau Akvila išmokina Teklytę maldos už Akviliną. Jomdviejm išėjus, įeina Maksencija ir Emerencija, kurios apgailestauja Akvilinos likimą. Tuo tarpu sugrįžta Akvila ir Teklytė; visos apgailestauja Akviliną ir paskui Akvila iškilioje maldoje atsiveikina su Akviliną, o Dievo surėdimu, įeina scenon Angelas, paskui jį Akvilina, iš jos šonų po kareivį, už Akvilinos-gi Budelis. Didžiai nustebusios visos staiga keliiasi. Ir čia reiškiasi visa tragedija. Po griaudingų atsiveikinimų ir motinos palaiminimų, Akvilina, klaupdama, lenkia savo galvą ir guldo ant kaladės, kad apturėjus kankinės vainiką danguje. Angelas prišiartina ir aukštyn kelia garbės palmą, o Budelis užsimoja kirsti.

Tai tokia maž-daug Šv. Akvilinos Kankinės mirties istorijos tragedija. Ir tai ne už ką kitą, kaip tik už Šv. Tikėjimą Akvilina guldo savo galvą. Visa istorija atsižymi tvirtu religiniu pobūdžiu. Priduoda daug dvasios išpūdžių ir žavėsių. Skaitytojui teikia tvirtesnį tikėjimą. Perskaitęs jauti estetinį religinį džiaugsmą, priduoçantį noro krikščioniškai gyventi ir ištvermingai kovoti už Šv. Tikėjimą.

Autoriui, gerb. kun. J. Žiđanavičiui, linkime tvirtos sveikatos dar ilgai gyventi ir parašyti daug panašių teatro veikalėlių, kurie stiprintų žmogų doroje, tobulintų tikybinius jo įsitikinimus ir mokintų branginti savo Tikėjimą, kad prireikus, pasirįžęs būtų guldyti už jį net savo galvą.

Reikia nepamiršti, kad šios triveiksmės tragedijos turinys yra istoringas ir itin religinio pobūdžio. Tokių teatro veikalėlių mažai tesiranda pas kitas tautas. Todelei džiaugsmas mus ima, kad tokie kūriniai dauginasi ir turtina lietuvių literatūrą. Už tai didelė garbė gerb. kun. J. Žiđanavičiui už jos parašymą ir išleidimą. Leidinys yra gražus ir pagirtinas; vertas ištikrųjų ir skaityti ir scenoj statyti.

A. Tam—as.

Sporto Sekcija.

(Veda F. L. Savickas, L. V. Centro Sp. Sekc. Raštinnikas)

SPORTAS LIETUVOJ.

Tur būt, nėra apsiskaičiusio žmogaus, kurs būtų neskaitęs ar negirdėjęs rymiečio priežodžio: Sveikam kūne būna sveika dvasia.

Asmuo, kurs užsiima sportu, mankština savo kūną, ne vien sveikas kūnu, bet stiprus dvasia, tvirtas valia ir energija. Daugiau. Sportininkas ir draugijoje gražiau išrodo, nes jis moka mikliai apsisukti, vikrus, lankstus.

Lietuviai iki šiol nemėgo sporto ir šaltai į jį žiūrėjo. Amerikiečiai lietuviai, kai jiems kas užsimindavo apie sportą ir norėdavo įtikinėti, kad tai naudingas dalykas,

jie atsakydavo, kad savo kūną užtektinai išmankšto darbe, kad liuosą laiką jiems geriau pasišokti, patrepsėti, o ne koku ten kūno mankštiniu užsiimti. Lietuvoj irgi panašiai kalbėta ir sąprotauta. Girdi, žiemą mums užtenka spragilo, o vasarą dalgės, šakės ir žagrės.

Del to iki šiol lietuviai turėjo tvirtus muskulius, bet netoli numesdavo, neaukštai iššokdavo, netoli nubėgdavo, prastai plaukdavo; turėjo gražų ūgį, bet nemokėdavo gražiai apsisukti. Ne kartą savo tautietį užsieny pažindavome ne vien iš skarmalų, kuriais jis kelionėj apsirengdavo, iš veido bruožų, bet ir iš to, kad jis suglebusiai išrody-

davo. Figūra, kai kalnas, o tas kalnas, kai tešla.

Lietuvoj dabar visame kame gimsta nauja dvasia, naujas ūpas. Kyla, taip sakant, nauja rasė. Kaip prie rusų jau antrąs klasės gimnazistas didžiudavosi, kiek jis į dieną papirosų surūkas, butelių alaus išgerias, kiek mergšių apsukęs, taip dabar įeina madon didžiutis, kiek tolio diskę nometas, kiek aukščio iššokas ir kaip toli nubėgas.

Jau pernai pavasarį Lietuvoj buvo pastebima gyvas sportininkų judėjimas. Bet pernai svetimtaučiai šiuo žvilgsniu viršijo lietuvius. Kaune, Vytauto Kalne, Žaliajam Kalne ir poetingose apylinkėse knibzdėjo sportininkai vokiečiai, lenkai, žydai ir retkarčiais pasirodydavo lietuviai.

Šiuosmet subrusdimas prie sporto labai gyvas. Sportininkams vadauja "Lietuvos Fizinio Lavinimosi Sąjunga", kurios priešaky stovi tokie asmenys, kaip dr. Eretas ir kiti darbuotojai.

Dr. Eretas, važinėdamas po Lietuvą specialiai laiko paskaitas apie sportą užsieny, aiškina jo svarbą jaunuomenės auklėjimui, tautos sveikatai ir tvirtybei.

Jei pridėsime į sportininkų eilę tokias organizacijas, kaip Šaulių, kurie mokosi ir ginklą vartoti; skautus, kurie pastaruoju laiku uoliai kruta; Pavasarininkus, kurie be švietimosi, lavinimosi dabar smarkiai linksta į sportą — turėsime vaizdą tos naujos eros, kuri Lietuvoj prasideda.

Jaunuomenė nusistačiusi auklėti savo fizines, protines ir morales jėgas prasuks pro šalį alkoholio, ankstyvo patvirkimo, politikavimo pavojų.

Per sportą, mokslą, apšvietą kyla Lietuvos nauja rasė.

Matas.

Kaunas, 6—V—22 m.

—x—

IŠ CENTRO RAŠTINĖS.

Balandžio 14 d., š. m., buvo išsiuntinta visoms kuopoms laiška, kuriuose prašoma kreipti dėmesį į straipsnį "Sporto Reikalai", tilpusi "Vyčio" Nr. 6, š. m. Iki šiol

tačiau vos 3 kuopos atsiliepė, nors yra žinių, kad beveik visos kuopos šį tą veikia sporto srityje. Del to pakartojau ir prašau neatidėliojant suteikti Centro Sporto Sekcijos Raštinei žinių ir atsakyti į pastatytus tame straipsny klausimus.

—x—

SPORTO ŽINIOS.

—x—

Kenosha, Wis. L. V. 38-tos kuopos raštininkė G. Klevickiūtė praneša, kad jau įsteigė sporto sekciją.

Gary, Ind. L. Vyčių 82 kp. sporto sekcija rodo gražų veikimą. Jos basebolo ratelis iš pat pradžios supliekė visus, kurie tik lošė su Vyčiais basebolą. Dabar eina gandas, jog gariečiai Vyčiai žada atvažiuoti Chicagon, arba kviesti Chicagiečius į Gary, ir vienminčiams draugams savo miklumą parodyti.

Rungtynėse su įžymiu Gary Indianos lenkų basebolo rateliu Vyčiai pasirodė taip smarkūs, kad tuojau tapo pakviesti žaisti basebolą su geriausiu to miesto juoduku (nigerių) tymu. Bet kada Vyčiai ir juodukus supliekė, tai dabar visame mieste neranda tokio basebolo ratelio, kuris drįstų stoti su Vyčiais. Todel Gary Vyčiai ir ieško kituose miestuose miklesnių basebolo lošėjų. Valio Gary'o Vyčiai!

Springfield, Ill. L. V. 48-tos kuopos basebolo ratelio pirmininkas J. Milleris pranešė, kad šiomis dienomis jis su savo basebolo rateliu rengiasi atvažiuoti Chicagon ir čia susiremti su Atkins & Freund (svetimtaučių) basebolo kliūbu, taip-gi ir su bile kokios Chicagos Vyčių kuopos rateliu. Chicagiečiai be galo laukia tos šventės.

Geriausią pasekmių linkime mūsų basebolininkams.

Waterbury, Conn. (suvėlinta). L. Vyčių 7-tos kp. jaunamečių skyrius (K. of L. Juniors) labai sėkmingai užbaigė besketbolo sezoną. Iš 23 rungtynių Vyčiai laimėjo 19. Kartais būdavo taip smarkūs susirėmimai, kad nei vieni nei kiti nelaimėdavo.

Nors L. Vyčių basketbolo ratelis susidėjo iš jaunų vaikinių, kurie neseniai pradėjo lošti basketbolą, tačiau nei kiek nebijojo stoti į rungtynes su gerai išsilavinusiais Crosby High School basketbolininkais ir gabiausiai iš senovės žaidėjais — šampionais K. of C. (Kolumbo Vyčiais).

L. Vyčių 7 kp basketbolo ratelį sudarė: Vaitkus (kapitonas), Balanda, Baltrušis, Dulskis, Jokubaitis, Aleksandravičius ir A. Kūkalis — pirmininkas. Nei vienas nesvėrė daugiau 120 svarų.

Pasibaigus basketbolo sezonui, suorganizuoti baseballo ratelis, kuris pasibrėžė pakelti Waterburio lietuvių vardą svetimtaučių tarpe.

Pirmos šio ratelio rungtynės įvyko gegužio 6 d. su Brooklyn All Stars. Vyčiai laimėjo padarydami 6 punktus prieš All Stars 5. Antras rungtynes su tuo pačiu baseballo rateliu Vyčiai irgi laimėjo padarydami 6 punktus prieš 1.

L. V. 7-ta kuopa pageidauja kad ir kitos kuopos, ypač Connecticut ir Massachusetts Apskr., parodytų "Vytyje", ką veikia jų sporto sekcijos.

Augustinas Kūkalis.

Springfield, Ill. Vyčiai sumušė svetimtaučius. Ne veltui buvo pasakyta, kad L. V. 48-tos kp. baseballo ratelis šį sezoną bus vienas iš stipriausių Amerikoje. Tą tvirtina ir anglų laikraščiai rašydami sekančiai: "Joe Miller's (t. y. Lietuvos Vyčių 48-tos kp. Red.) nine is now ranked as one of the best teams in the City".

Šitą tvirtina ir šie svarbesnių rungtynių daviniai:

Oponentas:	Punktų	Vyčiai Padarė.
Ch'go Spring'd Coal Co.	4	5
Union Giants	4	3
Loami	6	8
Rochester	2	10

Rungtynėse su Chicago Springfield Coal Co. tymu p. J. Milleris buvo mėtėju, o p. J. Laukaitis gaudytoju. Milleris šiame lošime pasirodė smarkus nevien metime, bet ir mušime, padarydamas 3 "hit's". Šis, nors ir pirmas, laimėjimas rodo, kad L. V.

48-tos kp. baseballo ratelis yra kuogeriausiai išsilavinęs tame sporte.

Rungdamies su Union Giants (nigeriais) Vyčiai pralaimėjo (4—3), bet reikia pažymėti, kad Union Giants "tymas" yra vienas iš seniausių ir stipriausių Illinois valstijoje. Taigi, Vyčiai lošdami su jais parodė amerikiečiams vieną iš mikliausių lietuvių baseballo ratelių Springfielde.

Praeitą sezoną Vyčiai tą "tymą" supliėkė padarydami 17 punktų prieš jų 1.

Loami. Šiame lošime ypatingai pasižymėjo p. Diksonas, naujas smarkus metikas bei mušikas ir gaudytojas J. Laukaitis.

Rochester. Žaisdami su Rochester net ant jų priprastos vietos, Vyčiai parodė savo jėgas. Nors Rochesterio "tymas" yra gana smarkus, bet prieš L. V. 48-tos kp. nebuvo progos jiems parodyti savo miklumo. Metėjumi Vyčių pusėje buvo p. Diksonas, kuris Rochesteriečiams davė tik 6 progas bolę išmušti, o Vyčiai gavo 10. Mušime pasižymėjo p. Kuckailis padarydamas 3 "hit" ir 3 punktus (runs).

Chicago, Ill. Geg. 18 d. L. Vyčių 36 kp. žaismavietėje (K. of L. 36 Council Park) įvyko baseballo rungtynės tarp L. Vyčių 8 kp. (Roseland, Ill.) ir L. Vyčių 36 kp. Vyčiai 36 kp. buvo pirmą syk pasirėdę naujose uniformose, kas be galo pakėlė ūpą. Del to ir lošimą laimėjo. Vyčiai 36 kp. padarė 19 pt., o roselandiečiai 3.

P.

Chicago, Ill. Gegužio 28 d. Lietuvos Vyčių 36 kp. žaismavietėje (K. of L. 36 Council Park) įvyko baseballo rungtynės tarp L. Vyčių 36 ir 5 kuopų. Ir vienos ir kitos kuopos lošėjai buvo naujose uniformose, kas darė labai malonų įspūdį. Publikos-žiūrėtojų (lietuvių ir svetimtaučių) buvo apie 300. Rungtynes laimėjo L. Vyčių 5 kp. Rezultate 22:6.

Vyčių 5 kp. mėtėju buvo J. Daugirdas, gaudytoju A. Bartkus.

Vyčių 36 kp. mėtėju buvo išsyk J. Šaulys, paskui A. Jovaišas, gaudytoju T. Volkas. Teisėju J. Petkus.

Tą dieną, padarius vieną "innings", Liet. Teatro Bendrovės prez. Lukšis abu basebolo rateliu įtraukė į judamus paveikslus.

K. M. S.

—x—

Laiškas "Vyčio" Redakcijai.

—xx—

Gerbiamoji "Vyčio" Redakcija:—

Aš, naujas narys L. Vyčių Organizacijos ir naujas "Vyčio" skaitytojas, šiuomi sveikinu Redaktorių ir visus jo bendradarbius linkėdamas geriausių pasekmių. Gavęs pirmąjį "Vyčio" numerį ir perskaitęs jį likau labai patenkintas. Ištikrųjų Vyčiai gali pasigirti išleisdami tokį žurnalą.

Įsirašęs L. Vyčių Organizacijon pamačiau, kad tai vienintelė, kilniausia jaunimo organizacija. Drąsiai sakau, kad tas tik gali niekinti Vyčių Organizaciją, kas Lietuvos nemyli, kas nėra tikras lietuvis-patrio-

tas, arba išgama. Lietuvos Vyčių Organizaciją sudaro tautą ir Bažnyčią ir jodviem gyvenantis jaunimas. Tai-gi, lai kyla mūsų mintys, mūsų darbai tose pareigose, kurias, amžius iškentusi ir nūnai palikusi laisva, nepriklausoma, Lietuva jaunimui uždėjo.

Stiprėkime, o tai padarysime glauzdamies po L. Vyčių vėliava; šviesdamies, lavindamies sparčiau žengsime savo idealo link.

Čia augusiam jaunimui nėra geresnės organizacijos už Lietuvos Vyčių. Dalyvaudami kuopų veikime, jie persisunks lietuvištes dvasia ir brės tautiniai.

Norėčiau, kad šį mano laišką visi suprastų, t. y. ką mano naujas L. Vyčių Organizacijos narys. Norėčiau, galop, kad L. Vyčių Organizacija išaugtų kuodidžiausia, kad visose lietuvių kolonijose būtų jos kuopos, ir kad tos kuopos suburtų savin visą jaunimą.

V. J. Pietaris.

Kas Jaunimo Veikiama

Iš Vyčių Conn. Apskr. Suvažiavimo. L. Vyčių Conn. Apskr. suvažiavimas įvyko 14 d. gegužio, New Britain, Conn., Lietuvių salės kambaryje, 1 val. po pietų. Suvažiavimą atidarė malda pirm. V. Vasiliauskas. Iš mandatų pasirodė, kad atstovų atvyko nuo trijų kuopų, viso 18, ir trys svečiai, kuriems buvo suteikta atstovo teisės. Ito to skaityta praeito suvažiavimo protokolas, kuris vienbalsiai priimtas. Posėdį vedė Apskričio valdyba, tik, neat-silankius (iš priežasties ligos) raštininkei, jos vietą užėmė padėjėja A. Strugiūtė, iš Hartford, Conn. ir jai pagelbininkė tapo išrinkta M. Blažauskiūtė iš New Britain, Conn. Korespondentu išrinktas J. Tautilas iš Waterbury, Conn. Po to prasidėjo svarstymas nebaigtų reikalų. Valdybos pranešimai buvo priimti su pastaba (prie pirm pranešimo), kad ateityje daugiau veiktų. Raportas organizatoriaus buvo priimtas atsistojimu ir rankų plojimu.

Komisija Apskr. išvažiavimui rengti pranešė, kad vieta išvažiavimui paskirta Waterbury, Conn. Komisija dedanti pastangas, kad šis išvažiavimas būtų sekmingas. Raportas priimtas.

Veikiančiosios komisijos raportas priimtas su

pastaba, kad ateity rūpintūsi daugiau kuopose bendru veikimu dailės srityje.

Iš kuopų pranešimų pasirodė, kad visos smarkiai veikia, ypatingai neseniai atgijus New Britain 42 kuopa. Ji organizuoja dvi baseboto sekciji — vyrų ir jaunų vaikų. Merginos ir-gi rūpinasi sportu.

Hartford'o kuopa ir-gi turi basebolo ratelį, kuris Apskr. išvažiavimė žada suplikti Waterbūričius.

7-tos kuopos nesant pranešimo, prisiūsto raštu, išdavė žodžiu J. Tautilas, kad kuopa smarkiai veikia. Turi basebolo, viel-ball ratelius del vyrų ir mergaičių. Žiemą turėjo ir basketbolo ratelį.

Kuopų įnešimai 7-tos kuopos įnešimas, kad sporto sekcijos visų kuopų veiktų bendrai priimtas. 2-ros kp., kad Apskr. surengtų viešą vakarienę, Waterbury, Conn. priimtas. Komisijon vakarienei rengti išrinkti: Tamošiūnas iš Hartford (6-tos kuopos), B. Blažauskiūtė iš New Britain, Conn. (42 kuopos) ir J. Tautilas iš Waterbury, Conn. (7-tos kuopos). 6-ta kuopa įnešė, kad ateinantis Vyčių Seimas nutartų įvesti pašėlpos skyrių Vyčių Organizacijoj priimtas. Apskričio vardu jis bus paduo-

tas Seimui. 2-ras įnešimas, kad, esant keliems Vyčių nariams vienoj šeimynoj, nereikėtų visiems priverstinai imti organą "Vyti". Šis klausimas ir-gi, kaip įnešimas, bus paduotas Seimui.

Toliau nutarta smarkiau veikti dailės srityje, kad kiekviena kuopa rūpintūsi organizuoti sporto sekciją. Kilus klausimui del Centro paskirtų kuopoms kvotų spauštuvės skolai atmokėti, visos kuopos žadėjo išpildyti. 6-ta ir 42-ra kuopos nuskundė, kad Centras neatsako į jų laiškus ir neišpildo prašymų. Nutarta reikalauti, kad Centras draugiau kreiptų domės į kuopų laiškus ir prašymus.

Posėdis baigtas maıda 4 val. po pietų.

Antras suvažiavimas nutarta šaukti New Haven, Conn. spalį 22 d., 1922 m.

Be to dar nutarta rengti Apskr. savybės išvažiavimą. Nutarimas pavestas veikiančiai komisijai.

Korespondentas.

—X—

Chicago, Ill. Birželio 18 d., National darže, Riverside, Ill., Lietuvos Vyčių Chicagos Apskritys rengia nepaprastą pikniką 10 metų Organizacijos gyvavimo sukaktuvėms paminėti. Sakau nepaprastą, nes šis piknikas bus įtrauktas į judamus paveikslus, kurie paskui bus rodomi Amerikoj ir Lietuvoje. Į judamus paveikslus bus traukama: visi atvažiavę su automobiliais, visa publika darže, įvairūs šokiai, driliai, žaidimai; Chicagos jaunamčiai Vyčiai žaidžiant ir driliuojant, įvairios lenktynės, sporto sekcija, Apskričio koras ir tt. Paveikslus trauks Lietuvos Teatro B-vė.

T—as.

—X—

Hartford, Conn. Čia augęs jaunimas stoja darban. Seniaus L. Vyčių 6-ta kuopa narių turėjo arti dviejų šimtų, tai buvo dar prieš pasaulinį karą. Kuopą sudarė daugiausia jaunimas, atvykęs iš Lietuvos išėjus keletą čia augusių, tai-gi ir veikimas buvo daugiau lietuviškas. Pagaliaus kuopa sumažėjo del to, kad daugumas ateivių grįžo tėvynėn, kiti apsidė ir pasitraukė iš veikimo.

Nors nemažai čia priaugo lietuvių jaunimo, bet lig šiol jis buvo pasiskleides tarpe svetimtaučių. Bet štai atsiranda čia augusių tarpe Edvard. Bojarčius, kuris pradeda interesuotis lietuvių jaunimu ir sumano organizuoti naują jaunimo draugiją. Tačiau susidūręs su Vyčių nariais pamatė, kad ir Vyčiuose yra tas pats tikslas, kad ir Vyčių konstitucija nedraudžia, bet dar ragina steigti sporto sek., ir tt. Tuo reikalu E. Bojarčius nuryko pas vietinį kleboną kun. Ambotą, kuris patarė, kad nėra reikalo steigti naujos jaunimo draugijos, o tik spiestis prie esančios Vyčių kuopos.

Gegužio 9 d. E. B. rūpesniu pas Labeckį buvo sušauktas jaunimo susirinkimas. Susirinkime dalyvavo ir vikaras kun. A. Vaškelis. Pa plačių pasikalbėjimų nutarta šaukti visuotiną lietuvių jaunimo sus-mą.

Geg. 16 d., Šv. Trejybės parapijos svetainėje susirinko arti šimtas gražaus lietuvių jaunimo. E. Bojarčius anglų kalboje paaiškino tikslą. Paskui

kalbėjo moksleivis B. Gauranskas iš Waterbūrio. Gi didis jaunimo mylėtojas ir rėmėjas vietinis klebonas kun. Ambotas matydamas tokį gražų jaunimo būrį išreiškė džiaugsmą ir plačiai išdėstė jaunimo reikalus. Jo kalba priimta gausiu delnų plojimu. Be to kalbėjo dar kai kurie Vyčių kp. nariai ir pašaliniai. Iš visų kalbų reiškesi viena mintis, tai organizuotis ir veikti. Kad darbas eitų pirmyn, pirmininku išrinkta Edvardas Bojarčius, raštinyn Felicija Plikūniūtė.

Gegužio 23 d. toje pačioje vietoje įvyko kitas susirinkimas, kur taip-gi kalbėjo klebonas kun. Ambotas, B. Gauranskas ir daug kitų. Šiame sus-me prieita prie to, kad veik vienbalsiai nutarta rašyti prie L. Vyčių Organizacijos. Kuriems dar nėra aišku Vyčių tikslai, kol susipažins, leista liuosai priklausti prie sporto sekcijos. Be to nutarta dėti pastangų ir eiti prie įsisteigimo Vyčiams kambarių, kur galima būtų daryti susirinkimai, pasitarti ir lavintis, ko jaunimui būtina reikia. Nors klebonas leido naudotis parapijos svetaine, bet atsižvelgiant į tai, kad parap. svetainėj daroma įvairių draugijų bei komisijų sus-mai, jaunimui bus daug geriau įsisteigus savo kambarius.

Taiigi, linkėtina, kad pakilusi čia augusio jaunimo dvasia nepultų, bet kas kart augtų ir plėtotųsi.

Koresp.

—X—

Frackville, Pa. Gegužio 22 d. Lietuvių parapijos koras buvo surengęs vakarą. Programa buvo įvairi. Vaidinta veikalėlis, deklemuota, sakyta dialogai, patiekta muzikos ir dainų. Programai vadovavo varg. Fr. Dulkė. Atsilankiusi publika gražiai užsilaiškė ir buvo patenkinta. Po programos buvo lietuviški šokiai. Pirmą kartą man atsilankius Frackvillėje į lietuvių vakarą, tenykščiai jaunimas padarė gerą išpūdį. Visas vakaras buvo draugiškas ir pilnas lietuviškos dvasios. Tik gaila, kad ten nesiranda L. Vyčių kuopos. Matomai nėra kam jos suorganizuoti. Įsteigimu L. Vyčių kp. Frackvillėj turėtų pasirūpinti L. V. 104 kuopos Mahanoy City, Pa. organizatoriai, nes tai yra artimiausia kuopa prie Frackvillės.

Įsteigus apylinkėj daugiau Vyčių kuopų, galima būtų dalinties programomis, surengti didesnes gegužines ir visame sekmingiau veikti.

Taip-gi negaliu praleisti nepaminėjęs, kad apylinkės jaunimas yra labai draugiškas ir myli dailę. Minėtasis vakaras, nors buvo surengtas nedarbo metu ir menkai išgarsintas, tačiau vietos ir apylinkės jaunimo buvo daug. Ypačiai tokius vakarus remia Lietuvos Vyčiai, nes ir tą vakarą matėsi Vytis varg. Santaras iš 85 kuopos Westville, Ill.; iš Mahanoy City, matėsi Sofia Rutkauskaitė, Magdalena Zardeskaitė, Katarina Babrinskaitė, Vaitiekus Jusaitis, Motiejus Gavialis, Vincas Babrinskas, Antanas Žvinakiavičius, Kazimieras Žeglis ir varg. Kazimieras Žalnieraitis.

Ten buvęs.

—X—

Montreal, Canada. Nors mūsų Vyčių kuopelė nedidelė, bet darbšti. Kiek ji visą žiemą yra suren-

gus vakarų, kiek pasidarbavus, tai ačiu jos pirm. Juoz. Brakniui, kuris deda visas savo jėgas, kad daugiau nuveikus, padidinus kuopą narių skaičiumi. Ona Buziūtė ir-gi dabšti ir gabi veikėja.

Jeigu visas Montreal'io jaunimas turėtų tą pačią mintį, mūsų kuopa būtų viena iš didžiausių. Tačiau daugelis jaunimo nesupranta Vyčių ir kad galėtų, visai juos išnaikintų.

Nežiūrint to, kuopa vis auga ir auga.

Tai-gi, lai gyvuoja Montrealio Vyčių kuopa!

Lakštingalėlė.

—x—

Chicago Heights, Ill. Gyvenant čia broliams Kanoverskiams, mūsų Vyčių kuopa smarkiai veikė. Tankiai surengdavo vakarėlius, kuruos Chicago Heights lietuviai gausiai lankydavo. Išvažiavus Kanoverskiams, kp. veikimas pradėjo snūsti ir šian-die jau nerodo nei jokio veikimo. Nėra kam jauni-mo' paraginti, pabudinti iš to snaudulio.

S—rs.

—x—

Grand Rapids, Mich. Gegužio 21 d. Lietuvos Vyčių 43 kuopa surengė vakarą. Vaidino "Dėdė Atvažiavo", kurioje gražiai savo roles atliko: Adelė Kamentauskiūtė Garmienės rolėj J. Diešininkas—Dėdės, Ant. Blaškys — Adomo, Antanina Žemaičiūtė — tarnaitės, Pranas Alksnis — Jurgio Spurgio, Pranas Kamsickas — Vežėjo. Režisierius buvo Pranas Kamsickas. Daug pagelbėjo ir gerb. kun. B. Bumša, už ką nuoširdžiai jam dėkojame. Vaidinant koras vedamas vargonininko A. Mondeikos padaino kelias daineles. Paskui grojo vaikų stigų orkestra ir Juozas Aukšoraitis armonika.

Vakaras pavyko ir pelno liks, kuris skiriamas naujos bažnyčios naudai.

Viena iš Vyčių.

—x—

Waterbury, Conn. Gegužio 21 d. L. Vyčių 7-ta kuopa įrengė vakarėlį. Programa susidėjo iš daugelio šmotelių, kaip tai: komedijų, duetų, solų ir tt. Tarpais grojo jau puikiai išsilavinusi jaunutė Vyčių orkestra. Turiu pažymėti, kad prie Vyčių nūnai daug susispietė gabių lošėjų, dailininkų ir dailės mylėtojų. Kaip linksma yra matyti Amerikoje gimusį ir augusį jaunimą augant lietuviškoje dvasioje ir imant dalyvumą veikime.

Publikos atsilankė nemažai. Žinoma yra ir tokių, kurie skaitosi esą amerikoniai, ar turi kokias itoias tam priežastis, ad nesilanko į lietuviškus vakitas tam priežastis, kad nesilanko į lietuviškus vašio to pasimokino. Vakareliui vadovavo varg A. Visminas. Programą atidarė ir paaiškino vietos kleb. kun. J. Valantiejus.

—x—

Hartford, Conn. Gegužio 21 d. L. Vyčių 6-ta kp. buvo įrengus vakarą. Vaidino veikalą, kuris perstato nelaimingą lietuvį lenkę vedus. Malonu, kad čia augęs jaunimas taip uoliai veikia. Vakaro vedėja buvo P. Geležiūtė. Prie to viešnia p-lė Jokubaičiūtė pasakė prakalbą. Žmonių buvo daug.

Ant galo Bojarčikas pranešė, kad šandie Vyčiai su amerikonų team'u susikirto ant baseboll lauko ir Vyčiai juos nugalėjo. Salė net sudrebėjo nuo gausių aplodismentų.

LIETUVOS VYČIŲ CENTRO VALDYBA.

Dvasios vadas: Kun. Ig. Albavičius,
717 W. 18th St., Chicago, Ill.

Pirmininkas: Pr. M. Juras,
94 Bradford St., Lawrence, Mass.

Vice-pirmininkė: Zofija Krasauskienė,
1000 West 51-st St., Chicago, Ill.

Raštininkas: Vincas Rūkštalis,
4736 So. Wood St., Chicago, Ill.

Iždininkas: Petras Varakulis,
4736 So. Wood St., Chicago, Ill.

—x—

Iždo Globėjai:

Al. M. Račkus, 1527 S. 48th Ct., Cicero, Ill.

A. Rubliauskaitė,
309 So. Kildare Ave., Chicago, Ill.

Katrina Kuperienė,
1715 E. Adams St., Springfield, Ill.

A. Šlapelis, 1390 W. 15th Ave., Gary, Ind.
St. Šimulis, 726 W. 18th St., Chicago, Ill.

—x—

Literatinė Komisija:

Redaktorius: Ig. Sakalas,
2325 W. 42nd St., Chicago, Ill.

Kun. A. Tamoliūnas,
260 E. Main St., Amsterdam, N. Y.

Muzikas A. J. Aleksis,
815 N. 8th St., Springfield, Ill.

K. S. Jonaitis, 23 Marion St., Worcester, Mass.

A. Linkus, 717 W. 18th St., Chicago, Ill.

—x—

ATLĖTŲ SKYRIAUS CENTRO VALDYBA:

Generalis Pirmininkas, Juozas Milleris,
1713 E. Adams St., Springfield, Ill.

Pagelbininkas: V. Abračinskas,
1224 — 49th Ave., Cicero, Ill.

Raštininkas: Pr. Savickas,
2250 W. 24th St., Chicago, Ill.

Skaitykite ir Platinkite Šiuos Laikraščius:

“MEILE”

Eina kartą į mėnesį.
Įvairaus turinio žurnalas su skyriumi
vaikams.

Kaina metams \$1.80
Kaina užrubežy \$2.00

Adresas:

“Meilė”

301 State St., Du Bois, Pa.

“DRAUGA”

“Draugas” eina kasdien.
“Draugas” paduoda daug naujausių ži-
nių.

“Draugo” kaina visame pasaulyje tik \$6.00.

Adresas:

Draugas Publishing Co.
2334 S. Oakley Ave., Chicago, Ill.

“TĖVYNĖS BALSĄ”

Eina du kartu į savaitę. Kaina:

Užrubežy, Wilkes-Barres
ir apylinkėse metams \$5.00
Kitose valstijose \$4.00

Adresas:

“Tėvynės Balsas”

55 W. Market St., Wilkes-Barre, Pa.

“GIEDRĄ”

Katalikiškos Moksleivijos Organas
Kaina metams \$2.00
Vienas numeris ..... 20c.

Adresas:

“Giedra”

55 W. Market St., Wilkes-Barre, Pa.

“DARBININKĄ”

Liet. Darbininkų Są-gos Organą.
“Darbininkas” eina tris kartus į savaitę.
Kaina metams \$4.50
Užrubežy metams \$5.50

Adresas:

“Darbininkas”

366 W. Broadway, Boston 27, Mass.

“GARSA”

A.L.R.K. Susivienijimo Organą.
EINA KARTĄ Į SAVAITĘ.

Jame galima rasti daug žinių apie įsirašy-
mą į įvairius susivienijimo skyrius.

Kaina metams (Amerikoje) \$2.00
Kaina metams (užrubežy) \$3.00

Adresas:

“Garsas”

222 S. 9th St., Brooklyn, N. Y.

“PERKŪNĄ”

Juokų ir Pašaipos Mėnraštis

Kaina metams \$1.50
Užsieny ir Lietuvoj metams \$2.25

Adresas:

“Perkūnas”

366 W. Broadway, Boston 27, Mass.

“MOTERŲ DIRVĄ”

A.L.R.K. Moterų Sąjungos Organą.
Eina kartą į mėnesį.

Kaina metams (Amerikoje) \$2.50
Kaina metams (užsienyje) \$3.50

Adresas:

“Moterų Dirva”

917 W. 33rd St., Chicago, Ill.

“LAIVĄ”

Eina kartą į savaitę.

Jame rašoma vien apie tikėjimo ir doros
dalykus.

Kaina metams \$1.50
Kaina užrubežy metams \$2.00

Adresas:

“Laivas”

2334 S. Oakley Ave., Chicago, Ill.